

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej. K 100—
za pol leta " " " 55—
za četrt leta " " " 30—
za en mesec " " " 15—
Za izdajstvo celoletno K 140—
Sobotna izdaja:
za celo leto " " " K 20—
za izdajstvo " " " " 25—

SLOVENE

»SLOVENE« izdajstvo
izdajstvo celoletno (60
števila in 3 mm visoke ali
prejeto)
za enkrat " " " po K 20—
uredni stroški, poštnina
in " " " po K 30—
Pri naročilih nad 10 dajev
popust.
Najmanjši oglaš 500mm K 50—
Izjava vsak dan izvenredni po-
srednik in dan po preloži,
ob 5. uri zjutraj.

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; neformatirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. tel. št. 50, upravn. št. 324.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Redna poštna hran.
Ljubljanska št. 830 za naročnike in št. 349 za oglaš,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bonn.-harc. 7562.

Koalicijska vlada.

Parlament sklican.

V soboto, 14. februarja, dopoldne ob 10. uri se je sešel ministrski svet in se je posvetoval do 1. ure popoldne. Nato je šel ministrski predsednik k regentu, ki je bil ravno pri obedu in je moral Davidović svoj poseet odgoditi na 5. uro popoldne. Predložil je regentu v podpis ukaz, naj se razpusti parlament, hrvatski sabor, srbska narodna skupščina ter ostali pokrajinski zastopi. Volitve naj bi se vršile po srbskem volilnem redu 24. maja. Regent je podpis odložil. Davidović se je nato vrnil v ministrsko predsedstvo, kjer je bilo sklenjeno, da podajo ostavko ministri. Ob polsedem je ministrski predsednik podal regentu pismo ostavko. Regent se je zahvalil ministrom za vse, kar so v teku svojega delovanja koristnega storili. Sestavo nove koncentracijske vlade je regent poveril Vesniću. Da se to ne bo posrečilo, je bilo jasno vlad zadržanja vladnih strank, ki so proti koncentraciji. Komu poveri sedaj regent mandat za sestavo koalicijske vlade, še ni znano. Vsekako se upa, da bodo novo vlado podpirali Črnogorci in zmerni demokrati. Stališče nove vlade bo tudi toliko lažje, ker dosedanj minister dvora Balugdič odpotuje kot poslanik v Atene in pride na njegovo mesto Panta Gavrilović.

Belgrad, 16. februarja. Danes popoldne ob 4. uri se je sestalo narodno predstavništvo. Predsednik Draža Pavlovič je prebral ukaz o demisiji vlade, nakar je bila seja zaključena. Seje se je udeležilo okoli 40 poslancev, največ iz opozicijskega sluba.

Belgrad, 16. februarja. Včerajšnji dan je potekel brez posebnih dogodkov za razvoj položaja. Včeraj popoldne je pozval regent pariškega poslanika Vesnić, da se stavi koncentracijsko vlado. Vesnić je takoj konferiral s predsednikom narodnega predstavništva, ki mu pa ni mogel dati nobenih pojasnil o položaju. Danes dopoldne in popoldne je konferiral z ministrskim predsednikom Davidovićem, a popoldne tudi z drugimi ministri demokratsko socialistične zajednice. Vladne stranke so odbile misel za sestavo koncentracijskega kabineta in se obvezale, da bodo jutri pismeno naznanile svoje razloge za odklonitev koncentracijskega kabineta. Zvečer je Vesnić ugotovil, da ni mogoče priti do sporazuma in s tem je bila njegova misija dovršena. Zvečer je Vesnić regentu vrnil mandat.

Belgrad, 16. februarja. Pričakuje se, da bo jutri dopoldne poverjena novi osebnosti misija, da sestavi koalicijski kabinet. Osebnost bo vzeta iz opozicijskega bloka

ali pa bo kakšna nevtiralna osebnost.

Belgrad, 16. februarja. Demokrati in socialisti širijo po Beleggradu vest: Ako pride opozicijski blok na vlado, bo odložil volitve za leto dni. Z merodajne strani smo dobili zagotovilo, da bo opozicija v dveh mesecih izdelala volilni red in načrt ustave in da se bodo takoj nato vršile nove in svobodne volitve.

Slovo absolutistične vlade.

Vsaka vlada zapušča o svojem delovanju pečat svojih sposobnosti. Značilna poteza odstopivše demokratsko-socialistične vlade je absolutizem z vsemi slabimi posledicami. Vsak absolutizem je oče nezadovoljnosti, korupcije in nereda. Absolutizem so za petami vedno velike, včasih nepopravljive pogreške, ker po eni strani ni kontrole, na drugi strani pa manjka pobude. Ni verjetno, da bi se bil Davidović podal na reakcionarno pot absolutizma, ako ne bi imel pred seboj Svetozarja Pribičevića, izrazitega absolutista, z vsemi njegovimi večjimi in manjšimi trabanti, med katerimi so slovenski demokratje igrali veliko, to se pravi prav žalostno vlogo.

Če se danes ozremo na zapuščino Davidovičevega kabineta, vidimo žalostno sliko razdeljanja. Finančno vprašanje je popolnoma zašlo v kodo ve, ali bo v boglednem času mogoče popraviti, kar je finančni minister zagrešil. Ko bi bila sedanja vlada vsaj 14 dni prej odstopila, predno je prenatasila nove dinarje in jih začela izmenjavati, bi bilo to vprašanje lažje in bi se s sistiranjem ministrskega sklepa dalo spraviti brez težav na pravo pot.

Zeleznice so danes na slabšem nego so bile pred pol leta in železniška korupcija je prešla celo na prej poštene kroge.

Draginja se je podvojila vsled napačne finančne in izvozne politike; prehrana zastaja in naravnost čarovnik bo moral biti bodoči minister prehrane, ako bo obvaroval prebivalstvo pred pomanjkanjem. Brez vsake statistike in brez vsakega načrta za bodočnost ob času žetve se je izvažalo in izvažalo, prava podoba celokupne demokratsko-socialistične vlade, ki je vladala takorekoč iz rok v usta. V sedmih mesecih ni napravila niti enega pametnega načrta, čeravno je imela za to dovolj časa, ker je ni »motila« parlament.

Samo en cilj je imela ta vlada in ga je s čudovito energijo zasledovala; vse svoje moči je temu cilju posvetila: z absolutističnim režimom vzdržati se na kr-

milu, voditi nasilne volitve in tako rešiti demokratsko stranko, ki je čimdalje bolj izgubljala tla med narodom. Socialisti so se položaja izkoristili in skušali za svojo stranko izbiti kar le mogoče veliko.

Dispozicijski fond je trpel. Ko niti uradništvo in vojaštvo ni prejelo redno svojih plač, je za dispozicijski fond notranjega ministra bilo vedno dovolj sredstev na razpolago. Samo v mesecu novembru je g. Pribičević od državne blagajne dobil 300.000 dinarjev. Da je istočasno dobil ministrski predsednik pol milijona dinarjev, se nič ne čudimo; to je razumljivo. Zakaj da potrebuje minister policije take svote, je neumljivo!

Morda je absolutizem demokratsko-socialistične vlade bil za zunanjo politiko še bolj poguben, nego za notranjo. Proti izrecnim določbam srbske ustave je vlada poskušala za hrbtno parlamenta ratificirati mirovne pogodbe z ukazom. Forum, ki je pozvan, da izreče svojo besedo o mirovnih pogodbah, da jih sprejme v imenu naroda, je vlada izločila in tako celemu svetu pokazala, kako neurejene razmere so v naši državi.

Svoje namene je hotela vlada prikriti z izgovorom, da hoče hitro izvršiti volitve. Ko se je g. Svetozar Pribičević po svojih organih ponašal, da bo Demokratska zajednica štela nad 180 članov v parlamentu, tedaj demokrati o volitvah niso marali niti slišati in so zadrževali izdelovanje načrta o volilnem zakonu. Celih osem mesecev minister za konstituanto g. dr. Kramer ni svoje glavne naloge izvršil in predložil zbornici zakona, čeravno ga je g. Stojan Protič kot ministrski predsednik dregal. Tik pred odgodenjem parlamenta je njegov naslednik g. Timotijević kot strašilo položil na zbornične klopi napoldovršeno skrupulo svojega prednika. G. Svetozarju Pribičeviću ni prav nič bilo za volitve, dokler je čutil moč svoje stranke v parlamentu; nasprotno je zastopal stališče, da je delokrog začasnega narodnega predstavništva neomejen. Demokrati so imeli že v Protičevem kabinetu večino in bi bili že zdavnaj lahko dobili od demokratskega ministra predložen volilni zakon in načrt ustave, ako bi bil g. Pribičević to ves hotel.

Dejstvo je, da je vlada v istem času, ko na vsa usta kliče na volitve, naročila šele glasovalne krogičice in škatle, ne da bi vedela, ali bodo v treh mesecih napravljene, ko bi se po njeni izjavi imele vršiti volitve, in ne da bi se ozirala na čas, ki je potreben, da se ta material razporedi in razpošlje po celi državi. Vlada za to ni nič pripravila, ker volitev še ni hotela, ampak je svoj klic izrabljala le v agita-

cijske namene, da bi mogla pred narodom svoj podaljšani absolutistični režim prikriti.

Vlada in vladne stranke so zabavljale čez začasni parlament šele tedaj, ko jim je bil za absolutistični režim napoti. Ako parlament ni deloval, kakor bi bil po intenciji predstavnikov lahko, je vzroka iskati predvsem v demokratskih ministrih, ki so imeli poglavitne resore, pa niso predložili parlamentu vladnih predlogov. Demokrati so razbili sporazum in ker koncentracije niso marali, so stali nesprijemljive pogoje, da bi mogli sami vladati, čeravno so vedeli, da so za to preslabi in preleni. Opozicija je kljub izzivanju dajala za sklepčnost več glasov, kakor je bilo treba; toda demokratski poslanci so raje doma agitirali, nego da bi bili vršili svojo poslansko dolžnost in svojo dolžnost kot vladna stranka!

Država se bo sedaj naravnost oddahnila; državljani, ki izpolnjujejo državljanske dolžnosti, bodo zadihali zopet svobodo. Ne ve se še sigurno, ali bo prevzela novo vlado parlamentarna opozicija; to pa je gotovo, da je demokratsko-socialističnemu absolutizmu odklenkato in da se nikdar več v naši državi ne povrne. Eno pa bo nova vlada dolžna izvršiti, da se povrne v narod zopet zavest, da živimo v pravni državi, kjer se štiti pravica in kaznuje krivica! Vse protustavne navedbe se morajo sistirati, vse storjene krivice poravnati in krivci kaznovati!

Dr. Ivan Shvegel:

Jadransko vprašanje na pariški konferenci.

Belgrad, 7. februarja 1920.

Pariška mirovna konferenca prihaja počasi »na psa«. Vleče se kakor večni Zid in kakor so ji njen predsednik Wilson meseca junija, Američani pa oficijelno v novembru obrnili hrbet, tako bomo enkrat tudi še doživeli, da se kot sivi starčki povrnejo domov slovenski delegati, ki so bili nekoč odšli kot podjetni mladeniči. Sedaj je videla konferenca zdrkniti v politični grob tudi svojega predsednika in duševnega gospodarja Clemenceauja, čigar vplivu bo zgodovina — bolj nego katerikoli osebnosti — naprtila odgovornost za to, da so na kongresu prevladali interesi Francije, Anglije in »zmagovite« Italije, da so se tu položili temelji novim »revanšam« in sporom ter se zamudila velika priložnost, da se dovede svet na boljše pot.

Jadranski problem, s katerim se je konferenca od vsega začetka pečala in

LISTEK.

Postajni nadzornik.

Povest, ruski spisal A. S. Puškin. — Poslovenil M. O.

Kdo še ni preklinal nadzornikov na postajah, kdo se ž njimi ni pričkal? Kdo ni ob času, ko je bil jezen, zahteval od njih usodopolne knjige, da napiše vanjo svojo pritožbo proti grobijanosti in krivici?

Kdo jih ni smatral za izvržek človeštva, za enake dosluženim diurnostim ali jih vsaj ni primerjal muromskim roparjem?

Toda bodimo pravični skušajoči seznaniti se z njihovim položajem in mogoče, da jih bomo bolj blago sodili. Kaj je tak nadzornik na postaji? Pravcat mučenik štirinajste vrste, katerih dostojanstvo ga edino brani pred napadi, a še to ne vedno; radi tega se radi nje sklicujemo na sočutje čitateljev.

Kakšna je dolžnost tega diktatorja, kakor ga je šaljivo imenoval knez Vjačeski? Mar ni to delo na galeriji? Niti po dnevu niti po noči nima miru. Vso zlobo, nakopičeno ves čas dolgočasne vožnje, razlije popotnik vedno le nad nadzornikom.

Slabo vreme, slaba pot, svojeglaven kočijaž, prepočasni konji — vsega tega je kriv nadzornik.

Ako stopi popotnik v njegovo revno stanovanje, zre na beževalca kot na sovražnika, še dobro, če se posreči nadzorniku, da dovolj urno odpravi nepovabljenega gosta; toda če konji niso pripravljeni? Bog, kakšni oštevki, kakšne grožnje se sipljejo na paznikovo glavo.

V dežju in blatu je prisiljen hoditi po dvorišču, ob času nevihte, v najhujšem mrazu gaziti po snegu, da vsaj za trenutek omili krik in oštevanje razdraženega gosta.

Če pride general, mu nadzornik v strahu prepusti dve poslednji kočiji, od katerih je ena za kurirje.

General se odpelje, ne da bi se poslovil. Čez pet minut zazvoni zvonček... in kabinetni kurir mu vrže na mizo svoj potni list.

Ako pomislimo na vse to, pa se namesto nepriljubljenosti napolni naše srce s pravim odkritosrčnim sočutjem.

Še nekoliko besed:

V teku dvajsetih let sem se neprestano vozil na vse strani po Rusiji; znane so mi vse pošte in vse poti, pa tudi več pokolenj poštnih vozov me pozna; le malo je nadzornikov, ki jih ne bi poznal osebno ter ne imel z njimi kakega stika.

Zanimivo gradivo mojega opazovanja nameravam izdelati ter izdati v kratkem; med tem pa rečem še enkrat, da ima ljudstvo v stanju nadzornikov na postajah povsem krivične pojme. Ti tako pristuden nadzorniki so mirni ljudje, obdar-

jeni s prirojeno postrežljivostjo, naklonjeni družbi, skromni v vprašanjih ter nikakor ne lakomni po denarju.

Iz razgovora z njimi, katerega po krivici in ne ob pravem času popotniki prezirajo, je mogoče zajeti mnogo zanimivega in poučnega. Kar se mene tiče, priznavam, da cenim besedovanje z njimi celo nad občevanjem z trdniki šeste vrste.

Lahko tedaj uganete, da imam prijatelja v tem spoštovanju vrednem stanu. V resnici, spomin na enega izmed njih mi je dragocen. Okoliščine, ki so naju zbližale, povem takoj ter s tem nekoliko pozabavam dragega čitatelja.

Leta 1816., meseca majnika, se mi je pripetilo, da sem moral potovati preko... ske gubernije po cesti, ki pa je sedaj razdrta.

Bil sem takrat še majhen gospodič, peljal sem se na poštne vozu, ki se menja na vsaki postaji in plačal sem vožnjo z dvema poštnima konjema. Radi tega bi nadzornik z menoj ne imel velikih ceremonij, a pogostoma sem si moral izbojevati to, do česa sem imel po svojem mnenju polno pravico.

Ker sem bil še mlad in vročkrven, sem zrl nevljudno na nižjo stopnjo in pripravljeno kočijo oddal kakemu dostojanstveniku. Isto tako se dolgo nisem mogel privaditi na to, da bi mi sluga nudil skledo, če sem bil pri guvernerju na obedu. Sedaj pa se mi prvo in drugo zdi v polnem redu.

Zares, kaj bi bilo z nami, ko bi namesto splošnega pravila: dostojanstvo spoštuje dostojanstvo, stopilo v porabo drugo pravilo: razum spoštuje razum. Kakšno pričkanje bi nastalo iz tega? A komu bi služabniki nudili jedila najpopreje?

Toda vrnimo se k pripovedki. Bil je soparen dan. Že tri vrste pred postajo je začelo škropiti in čez malo časa je prišel dež in pravcat naliv me je premočil do poslednje niti.

Čo prihodu na postajo je bila moja prva skrb, da se urno preoblečem in poprosim za čaj.

»Hej Dunja!« je zaklical nadzornik, »postavi samovar ter steci po smetanole«

Po teh besedah je prišla iz skrivališča za špansko steno štirinajstletna deklica in stekla v dvorano. Njena lepota me je prevzela.

»Ali je to Tvoja hči?« sem vprašal nadzornika.

»Da,« mi je odgovoril s pogledom, ki je izražal samoljubje; »ona je tako pametna, tako sveža, prava podoba svoje matere.«

Nadzornik je po teh besedah začel prepisovati moj potni list v knjigo, jaz pa sem začel ogledovati slike, ki so zaljšale njegovo skromno, toda snažno stanovanje. Slike so predstavljale zgodbo o izgubljenem sinu. Na prvi je bil naslikan stari v nočni kučmi in županu, poslavljajoč se od nemirnega mladeniča, ki je poželjivo sprejemal njegov blagoslov in

kateroga so »izvedenci« proučevali z vseh mogočih zemljepisnih, etnografskih, zgodovinskih, gospodarskih in strateških vidikov, ne da bi bili v stanju, približati se njegovi rešitvi, je tekom konference doživel toliko izpremen, da bi utegnilo biti prav, ako podamo čitatelju, ki je moral že izgubiti pregled in potrpežljivost, na kratko potek dosedanjih pogajanj.

Tajni londonski pakt.

Jadransko nasprotje v svoji današnji sestavi se začelja s tajnim londonskim paktom, ki ga je izsilila Italija dne 26. aprila 1915., ko so bili zavezniki ravno v vojaško jako neugodnem položaju, in ki je v ozemlju Jadranskega morja določil za Italijo mejno črto, ki naj bi ji bojala služila kot varstvo proti bodočim avstrijskim napadom. Francija, Anglija in Rusija so zajamčile Italijanom (neglede na celo južno Tirolsko do Brennerja in na pridobitev ozemlja v Mali Aziji) mejno črto, s katero so jim priznali avstrijsko Primorje, razen tega trbiško ozemlje na Koroškem, Idrijo in Senožce na Kranjskem in neposredno južno od št. Petra do Snežnika ozemlje, po katerem teče železnica iz Ljubljane v Reko. Reka sama naj bi pripadala bodoči svobodni Hrvaški. Italija naj bi dalje dobila naslednje otoke: Cres, Lošinj, Pag, Grossa in pripadajoče otočje, Vis, Hvar, Korčulo, Lastovo, Mlet in Pelagruž; dalmatinska obala naj bi se nevtralizirala, ravnotako albanska do Drača. Kotor je bil menjen za tasta na Cetinju. Valona je postala italijanska posest, ostala Albanija naj bi prišla pod italijansko varstvo.

Krška deklaracija.

Ko je ruska revolucijska vlada objavila to tajno pogodbo, ki so jo pred srbskim zaveznikom skrivali, je došlo do krške deklaracije dne 20. julija 1917., s katero sta Pašić in Trumbić proglasila združitev Srbov, Hrvatov in Slovencev v eno državo in zahtevala zanjo vse ozemlje, v katerem kompaktno prebivajo Jugoslovani. Tam se je izrekel stavek, ki se od tedaj v vseh razpravah in v ponovnih plebiscitnih zahtevah vedno zopet ponavlja kot naš najpriprostejši razlog v soglasju z znanimi Wilsonovimi načeli, ki so jih ob završetku vojne osvojile vse vlasti: »Naš narod ne zahteva ničesar, kar je last drugih, marveč zahteva samo, kar je naše.«

Dogovor z dr. Trumbićem.

Ko je Italija koncem leta 1917. v kolikor je bila navezana na svojo lastno vojaško moč, zašla v neprijeten položaj, je postala nasproti zastopnikom Jugoslovancov koncilijantnejša, ravnotako kakor je bila po najnovejših odkritjih tedaj pripravljena menda tudi na pogajanja z Avstrijo, v katerih bi se bila zadovoljila zgolj z odstopom italijanskega dela Južnih Tirol. Z dr. Trumbićem je sklenil Torre dne 7. marca 1918. dogovor, v katerem so se zastopniki obeh narodov obvezali, da bodo razna teritorialna vprašanja v interesu bodočih dobrih in odkritosrčnih odnosov obeh narodov rešili na prijateljski način temeljem narodnosti in samoodločbe. Varstvo jezikovnih in gospodarskih interesov takih manjšin, ki bi morale pripasti narodnemu ozemlju drugega naroda, se je takrat pravtako zajamčilo.

Rimski pakt.

Ta dogovor se je potrdil in okrepil z rimskim paktom dne 10. apr. 1918., v katerem je italijanski narod po svojih najuglednejših zastopnikih priznal edinstvenost in neodvisnost Jugoslovancov in se ob-

vezal, da se rešijo teritorialna nasprotja temeljem narodnostnega načela.

Prelomljena pogodba.

Vsled ugodnega izida vojne so se pa Italijani čutili kot od svojih obljub odvezani ter so takoj po otvoritvi pariških mirovnih pogajanj začeli svojo, do današnjega dne trajajočo Shylockovo politiko. Sklicujoč se na londonski pakt in opirajoč se na obsežno propagando so ta pakt izkoriščali, napravili zdaj korak nazaj, zdaj dva koraka naprej, popuščajoč v manjvažnih stvareh, da so stavili potem v imenu kompenzacije še večje zahteve, predvsem odstopev Reke, kakor tudi Jesenic, Bleda in Bohinja.

Težaven položaj Jugoslovancov.

Položaj Jugoslovancov, katerih nova država še ni bila priznana in katerih slovensko ozemlje je bilo deloma zasedeno po Italijanih, je bil na kongresu zelo težaven. Razen Združenih držav nismo imeli nobene ga prijatelja, predvsem ne Čehov, ki so naglašali svoje prijateljsko razmerje do Italijanov. Francija in Anglija, ki sta kazali željo po ustanovitvi donovske federacije, sta Ameriki odrekli podporo, da bi mogla, kakor je nameravala, londonski pakt, ki ga ni bila sopolpisala, enostavno ignorirati.

V februarju 1919. je italijanska vlada predlagala Jugoslovancem, ki so hoteli razsodništvo v jadranskem vprašanju ponuditi predsedniku Wilsonu, naravnost odklonila.

(Dalje sledi.)

Socialisti in komunisti v Nemški Avstriji.

Dunaj, 12. febr. 1920.

V Nemški Avstriji je na krmilu — kakor znano — oficijelna socialistična stranka, ki je koalirana s krščanskimi socialisti. Liberalci iz prejšnjega »Nationalverbanda« so pri zadnjih volitvah popolnoma pogoreli. Toda oficijelna socialistična stranka izgublja dan na dan tal, vsled njene nedoslednosti in koruptnosti. Dasiravno se ne more niti oddaleč primerjati z nedoslednostjo, korupcijo in šarlatanstvom naših socialistnih patrijotov v Kristanovih bojnih četah, ki so gotovo socialisti posebne vrste. Močno pa pridobivajo krščanski socialisti in to ne samo med meščanskimi sloji, ampak predvsem med delavstvom; kmečkim ljudstvom je pa itak po velikanski večini v krščansko-socialnih vrstah. Strokovne organizacije krščanskega delavstva se čimdalje bolj množijo in krepijo in dobivajo tal tudi v takih strokah, ki so bile dosedaj izključna domena socialistov.

Tudi komunisti postavljajo na račun socialistov močnejši. To se je pokazalo posebno pri zadnjih volitvah v delavske in obratne svete, kjer so komunisti veliko pridobili.

Glavno socialistično glasilo je »Arbeiterzeitung«, ki pa ni več tako dobro urejana, kakor med in pred vojno, ko so bili socialisti še v opoziciji. Razen tega razpolagajo socialisti, ki jih podpira dobro organizirano židovstvo, s celim štabom dnevnih, strokovnih, znanstvenih in literarnih listov. Med socialisti sta dve ostro ločeni krili. Na eni strani stari rigorozni marksisti z Rennerjem, Ellenbogenom in Seitzom na čelu, na drugi pa radikalno krilo z dr. Fricom Adlerjem in pa bivšim državnim tajnikom za socializacijo dr. Bauerjem.

Socialistična stranka šteje v avstrijski republiki po socialistični statistiki

374.000 članov obojega spola. Zadnja leta je posebno pridobila tal na Koroškem in na Zgornjem Avstrijskem. Ako vzamemo celokupno število prebivalcev Nemške Avstrije pripada na vsakih 17 do 18 prebivalcev le po eden socialistični pristav.

Komunisti imajo kot svoji glavni glasili »Abend« in pa »Rote Fahne«. Zanimivo je, da je bil »Abend« prvo socializirano časopisno podjetje, kjer je lastnik celokupen uredniški in upravniški personal. Razen tega izdajajo še druge revije, polrevije in brošure, tako da je komunistična literatura izredno bogata. Voditelj komunistov je urednik lista »Rote Fahne« Tomann. Po komunistični statistiki pride v Nemški Avstriji na vsakih 70 oseb po en organiziran komunist.

Nasprotje med oficijelnimi socialisti in med komunisti je izredno ostro, kar je posebno razvidno iz socialističnega ter komunističnega časopisja in kar se dan na dan jasno kaže na javnih zborovanjih in v delavskih ter obratnih svetih.

Avstrijski komunisti občutijo dovolj bridko na svoji lastni koži priznano resnico, da je veliko lažje stati v opoziciji, kakor pa vladati. Nemško-avstrijska javnost pa je sedaj imela priliko jasno spoznati, kako so bile socialistične obljube samo pesek v oči nerazsodni masi, ki je verjela v poslanstvo socialno-demokratske vlade. Cisto mirno lahko trdimo, da si socialna demokracija s svojim nastopom samo podkopa tla pod seboj.

Se eno zanimivost naj omenim. Nemška Avstrija tvori sedaj zavetišče madžarskim komunistom, ki so s svojo zločinsko strahovladno na Ogrskem spravili komunizem v najslabše ime. Največji škodljivec komunizma je brezdvomno Bela Kun sam, ki je največ pripomogel h krščanski renesanci na Ogrskem, kjer je svobodomiselstvo pri volitvah tako sramotno pogorelo. Bela Kun je bil dolgo interniran v Karlsteinu, sedaj pa je samo konfiniran v Nemški Avstriji in se nahaja v bolnišnici v Stockerau, ker je baje bolan. Omenim naj, da je tam mošnje ljudstvo ostro protestiralo proti temu, da se tam nahaja Bela Kun. Ogrska vlada je zahtevala ponovno od avstrijske vlade njegovo izročitev. Toda socialisti pri dunajski vladi se ga vsled odpora komunistov in radikalnega krila v lastni stranki ne upajo izročiti.

F. S.

Ruska fronta.

Dunajski »Der neue Tag« prinaša poročilo, ki postavlja boj zapada proti sovjetski Rusiji v jasnejšo luč. Podatke je dal časopisu na razpolago nek generalštabni častnik ene izmed protiboljševskih armad.

Države, ki jih ententa hoče uporabiti kot neposreden jez proti boljševizmu so: Finska, Litavska, Letška, Estonska, Poljska in Rumunija. Na Fince ni mogoče več računati. Pri zadnjih volitvah je bil izvoljen predsednikom republike Stahlberg, ki je odločno nenaklonjen misli intervencije v Rusiji.

Estonske čete (35.000 mož) so tako močno prepojene v boljševizmom, da se ne bi moge držati v boju proti močnejšim boljševskim silam. Raditega je bila Estonska prisiljena, pogajati se z boljševiki. Estonci drže črto med Peipskim jezerom in črto Valmar—Paczor. Ta črta odpade, ker so Estonci že sklenili mir z sovjetsko Rusijo. Litavci razpolagajo z 20.000 možmi in stoje med Valmarjem in Baws—Novorocovom.

Litavska je preklicala po Denjiki-novem porazu svojo obljubo, dano na konferenci v Revalu, da se bo z ostalimi obrobnimi državami borila proti boljševikom. Zanj je mnogo važnejše, da najprej reši spor s Poljaki, ki so zasedli lep del litavskega ozemlja. Vrše se pogajanja med Litvo in varšavsko vlado. Litavska armada šteje 12.000 mož.

Poljaki razpolagajo z dobro organizirano vojsko, ki skupno šteje 350.000 mož. Te čete imajo zasedeno črto od Dvinskega do Dnestra in so razdeljene v tri bojne skupine. Prva skupina pod generalom Szeptyckijem (okrog 50.000 pušk) drži črto med Dvinskom in Kobryn—Homelom. K tej skupini spada tudi 15.000—17.000 mož, ki stoje na fronti proti Litavski in branijo ozemlje med Dvinskom in Molocedno proti boljševikom. — Druga bojna skupina sega od črte Kobryn—Homel do črte Kovel—Sarny in šteje 17.000 vojakov. Od tu dalje do Dnestra stoji 60.000 Poljakov pod vodstvom generala Iwaszkewicza. Na vseh poljskih frontah stoji v rezervi okrog 100 tisoč mož. Sedanja poljska armada, ki jo vodi iz Varšave polkovnik Haller, sestoji iz oddelkov bivše avstro-ogrske in pruske armade in iz Hallerjevih dobrovoljcev. Najboljše čete so one iz Poznanja. Hallerjeva armada je sestavljena iz bivših avstrijskih vojnih ujetnikov v Italiji in iz ameriških in francoskih Poljakov.

Rumunija je postavila ob Dnestru 7 divizij (84.000 mož). V rezervi stoji okrog 36.000 vojakov. Disciplina starih čet je dobra, novejših šibka.

Ruske protiboljševske čete so razbite. Kolčak je imel 85.000, Judenič okrog 20.000, Denjkin 200.000 mož. S temi ni mogoče več računati, v resnem boju ne pridejo več v poštev. — Angleške čete drže črto Batum—Tiflis—Baku, da preprečijo pohod rdeče armade preko Kavkaza v Mezopotamijo. — Japonci so zasedli z 28.000 možmi Mandžurijo. Čehi (okrog 55 tisoč mož), ki so stali pod Kolčakovim poveljstvom, so se proglasili nevtralnimi in se polagoma vračajo v domovino.

Armada sovjetske republike stoji pod poveljstvom vojaškega sveta, sestojega iz sedmih članov. Cela fronta se deli v štiri bojne črte: 1. Na severni fronti stoji general Klembovski s 32.000 možmi in čete proti Angležem na Mumanu, ki štejejo 30.000 mož. 2. Južni fronti (med Dnjeprom in Kaspijskim morjem) poveljuje Parski, ki razpolaga s 146.000 vojakov. 3. Na vzhodni fronti je 400.000 mož. 4. Na zapadu drži general Znezojev s 180 tisoč možmi fronto proti obrobim državam.

Vsega skupaj ima sovjetska republika 800.000 mož na razpolago. V bojni črti stoji 400.000 pešcev, 17.000 konjenikov, 2000 topov in 13.000 strojnih pušk. Disciplin in bojni duh sta v rdeči armadi zelo dobra. Vojaki sveti so odpravljeni.

Vse protiboljševske armade štejejo okrog 620.000 mož. Če odštejemo estonske, litavske, češke in japonske čete, ki ne pridejo v poštev, stoji pripravljenih za boj proti boljševikom 490.000 poljskih, litavskih in rumunskih vojakov. K temu moramo prišteti še ukrajinske redne in ustaške čete, ki jih poročevalec ne navaja. Potem ko so Ukrajinci porazili Denjkinu, so začeli boj proti boljševikom, ki se ga udeležujejo kmetjski ustaši v ozemlju severno od Ode-se. Če pomislimo, da stoji nasproti tem silam na zapadu samo 180.000 mož sovjetske armade, pač trenutno ni mogoče govo-

denar. Druga slika je z jasnimi črtami predstavljala prostopašno živčnega mladega človeka; sedel je za mizo, obdan od hinavskih prijateljev in razbrzdanih žensk. Druge slike so predstavljale oguljenega mladčena, oblečenega v cunje, kako je pasel svinje ter opoldne delil svoj živež z njimi; raz njegovega obraza si razbral globoko žalost in kes.

Končno je bila predočena vrnitev izgubljenega sina k očetu; dober stavek v isti ponočni kučmi in v istem zupanu mu je hitel naproti; izgubljeni sin kleči na kolenih, zadaj pa kolje kuhar pitano tele in starejši brat povprašuje, kaj je vzrok te radosti.

Pod vsako sliko sem čital, pridejano nemško besedilo. Vse to mi je do današnjega dne ostalo v spominu, takisto kot lončič z balzomom za oknom, postelja s križastimi zavesami in ostali predmeti, ki so me takrat obkoljevali.

Kot sedaj vidim gospodarja, človeka petdesetih let, svežega in modrega, ter njegov dolg ogrtač s tremi svetinjami na oguljenih trakovih.

Nisem se še dogovoril s svojim stariim kočijažem, ko se je Dunja že vrnila s samovarom.

Mala koketka je pri drugem pogledu name zapazila utis, ki ga je naredila name; pobesila je svoje oči globlje in prišla sva se razgovorjati. Odgovarjala mi je brez vse bojazni kot deklica, ki je že videla nekoliko sveta. Ponudil sem njemu očetu steklenico punča. Dunji sem dal čašo čaja in vsi trije smo se začeli

razgovarjati, kakor bi si bili že davni znanci. Konja sta bila pripravljena, toda meni se nikakor ni ljubilo posloviti se od nadzornika in njegove hčerke.

Končno sem se poslovil, oče mi je voščil srečno potovanje, hči pa me je spremila k vozu. V veži sem obstal in prosil Dunjo, če jo smem poljubiti — ona je v to privolila.

Na mnogo poljubov se spominjam iz časa, ko sem se še ukvarjal z njimi, toda niti eden mi ni ostal tako trajno v spominu, kakor ta njen poljub.

Preteklo je nekoliko let, in neka nujna zadeva me je zopet privedla na to cesto, v to znano mi krajino.

Spomnil sem se hčerke starega nadzornika in razveselil sem se ob misli, da jo vnovič zagledam. Toda pomislil sem, da so starega nadzornika nemara že premestili, kar bi bilo lahko verjetno. Dunja je mogoče omožena.

Misel na smrt enega ali drugega se mi je tudi zasvetila v glavi. Med takimi mislimi sem se približal k postaji, sluteč že naprej otožnost.

Konji so obstali pri poštni hiši. Stopivši v sobo, sem takoj spoznal slike, predstavljajoče izgubljenega sina; tudi postelja je še stala na prejšnjem mestu, toda ni bilo več cvetlic in vse naokrog je pričalo o zanemarjenosti. Nadzornik je spal pokrit s kožuhom, moj prihod ga je prebudil in vstal je... To je bil zares pravi Simeon Virin, toda kako se je postaral. Med tem ko se je on ukvarjal s prenosovanjem mojega potnega lista, sem

ogledal njegove sive lase, globoke brazde dolgo neobritega lica, sključen vrat in nisem se mogel načuditi, kako se je v treh ali štirih letih starel izpremenil.

»Ti me nisi spoznal?« sem ga vprašal, »a vendar sva si stara znanca.«

»Mogoče,« mi je odgovoril nevoljen, »tukaj je glavna cesta in dokaj popotnikov je že pri meni obstalo ter se pomudilo.«

»Ali je Tvoja Dunja zdrava?« sem nadaljeval.

Starec se je zmračil.

»Sam Bog to ve,« mi je odvrnil.

»Torej se je omožila?« sem ga vprašal.

Starec se je delal, kakor da bi ne bil slišal mojega vprašanja ter nadaljeval z branjem mojega potnega lista. Končavi svoja vprašanja sem hotel postaviti samovar.

Jela me je vznemirjati radovednost in domislil sem si, da punč razveže jezik mojemu staremu znancu.

Nisem se motil. Starec se od steklenice niti ni ganil. Zapazil sem, da rum preganja njegovo mrzino.

Pri drugi steklenici se je jela razvezovati govorica; spomnil se me je, ali se vsaj delal, kakor bi se me bil spomnil, in jaz sem poizvedel od njega dogodbo, ki me je ob tem času globoko ganila in zanimala.

»Torej, Vi ste poznali mojo Dunjo,« je pričel. »Kdo je ni poznal Oh, Dunja, Dunja! Kakšna deklica je bila! Sleherni, ki je potoval tu mimo, jo je hvalil, nikogar ni bilo, ki bi jo obsojal. Milostlive

gospe so ji dajale darila. Gospe, ki so potovale mimo, so nalašč ostajale pri nas, da so tu obedovale ali večerjale; to pa radi tega, da so zamogle dalje z njo govoriti. Dogodilo se je, da je razjarjen gospod, ko je zagledal Dunjo, bil takoj ves izpremenjen, ter je začel milostljivo postopati z menoj. Ali verjamete, gospod, brzosel in kabinetni poslanec sta tolikokrat po pol ure kramljala z njo. Ona je vzdrževala hišo, pospravljala, kar je bilo treba, kajti bila je delavna.

In jaz stari bedak, se ji nisem mogel dovolj načuditi, niti se je dovolj naračevali. Ali mar nisem dovolj ljubil svoje Dunje, mar nisem dovolj božal svojega otroka, mar mi ona ni bila vse? Toda nesreče se ne ogibaj, kar je komu usojeno, to ga doleti.

In začel mi je praviti svoje gorje! Tri leta so že minula. Nekega zimskega večera, ko je nadzornik čakal na novo knjigo in je njegova hči za špansko steno šivala svojo obleko, je dospela kočija in popotnik v čerkeski kučmi, v vojaškem plašču ognjen, je stopil v sobo in zahteval konje. Toda vsi konji so bili ravno kar odpasani. Pri tej novici je popotnik povzdignil svoj glas in obenem tudi bič, toda Dunja je bila podobnih prizorov že privajena, pritekla je iz svojega skrivališča za špansko steno in se ljubeznivo obrnila k Čerkezu ter ga vprašala, če morda ne želi česa za prigrizek?

(Dalje.)

riti, da grozi boljševiška invazija v Poljsko. Na drugi strani pa protiboljševiške armade ne bi imele mnogo izgledov na uspeh, ker je Rusija tako prostrana, da bi z vojaško silo le težko uničila moč sovjetske vlade.

To vedo obrobne države dobro. Zato so Poljaki z veseljem pozdravili mirovno ponudbo sovjetske vlade in so stopili z Rusijo v pogajanja. Tudi mi moramo v interesu naše države in zdravega socialnega razvoja želeli, da preneha teči kri na vzhodu. To bo bolje za Evropo in Rusijo, in ne v zadnji vrsti tudi za Jugoslovane, ki smo danes tako osamljeni v zboru narodov.

Država SHS.

Balugdić odpotuje.

LDU Belgrad, 16. februarja. G. Balugdić, dosedaj dvorni minister in šef dvorne pisarne, bo te dni odpotoval na svoje službeno mesto v Atene.

Iz diplomatske službe.

LDU Belgrad, 16. februarja. Nj. kr. Visočanstvo prestolonaslednik regent Aleksander je sinoči podpisal ukaz, s katerim se za poslanika v Kodanju postavlja g. Atanasije Sola, dosedanj predsednik deželne vlade v Sarajevu. Gosp. Jesa Simić, načelnik ministrstva za zunanje posle, je postavljen za poslanika v Carigradu, g. Milan Rakić, dosedanj poslanik v Danski, pa za poslanika v Sofiji.

Strassburški dijaki jugoslovanskim.

LDU Belgrad, 16. februarja. Rektor beligradskega vseučilišča je prejel preko dr. Trumbića to-le brzojavko od kluba strassburških dijakov: »Klub strassburških dijakov pošilja o priliki proslave sv. Save svoje najiskrenejše simpatije tovarišem beligradskega, zagrebskega in ljubljanskega vseučilišča, ki še na neumirjenih tleh svoje mukotrpne očetnjave proslavlja edino staro narodno in šolsko tradicijo. Živeli Srbi, Hrvati, Slovenci in Dalmatinci! Živela Jugoslavija!«

Arhijerejski sabor.

LDU Belgrad, 16. februarja. Arhijerejski sabor se sestane dne 1. marca v Belgradu.

Razprava proti upornim Varaždinčim.

LDU Belgrad, 16. februarja. Moravsko okrožno sodišče v Nišu je začelo včeraj obravnavo proti 130 Varaždinčim, ki so obtoženi poizkušene upora proti narodnemu edinstvu, plenjenja in nerednosti. Proces bo trajal nekaj dni, ker se mora zamisliti okoli 200 prič. Predsednik sodišča je polkovnik Boža Janković.

Izvoz rudninskih izdelkov.

LDU Belgrad, 16. februarja. Ministrstvo za prehrano je odredilo, da morejo dovoljenje za izvoz rudninskih izdelkov izdajati tudi njegovi posamezni odseki v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu, Novemu Sadu in Splitu, toda le do količine enega vagona.

Amerika.

Wilson ne odneha.

LDU Pariz, 15. februarja. (ČTU) Kakor piše »Journal«, so italijanski krogi v Londonu zelo razburjeni, ker je predsednik Wilson ponovno interveniral v jadranskem vprašanju. Wilson je sporočil Angliji in Franciji, da ne pripusti ultimatumu, da obe predlagani rešitvi, namreč londonski dogovor in kombinacija od 20. januarja nasprotujeta sklepom mirovne konference. Ako se zavezniki na te sklepe ne bodo ozirali, bo dobila Amerika svobodne roke. Wilsonov korak se ne nanaša samo na Reko, temveč tudi na rešitev maloazijskega vprašanja.

Zakaj je Lansing odstopil.

LDU Pariz, 14. februarja. (DKU) Agence Havas poroča: Kakor javlja »Temps«, je iskati razloge za ostavko državnega tajnika Lansinga v pisemski korespondenci med njim in predsednikom Wilsonom, ki se je izmenjala od 7. februarja do danes in kjer je očital predsednik Wilson Lansingu, da je porabil njegovo bolezen za to, da si je prilastil pravice, ki gredo edino predsedniku.

Rusija.

Rešitev Rusije — v lokomotivah.

Moskva, 10. februarja. (ČTK) »Izvestija«, uradno glasilo sovjetske vlade izražajo svojo zadovoljnost s potekom prvega zasedanja vrhovnega osrednjega izvrševalnega odbora sovetov in objavlja sledeča mnenja. Lenin piše: »Delavci in kmetje, ki so zmogli ustvariti zmogovito rdečo bojno armado, bodo zmogli tudi ustvariti rdečo armado miroljubnega dela, da oživi poljedelstvo in industrijo. Prvi korak od tega je obnova prometa. — Vsi na delo, sodrugje!« — Zinovjev pravi: »V lokomotivah je rešitev naše revolucije. Tri leta smo porabili, da smo razpršili caristične generale. Sedaj se hočemo popri-

jeti dela. Če se bomo vsi vzajemno oprijeli dela, bo Rusija v kratki dobi taka, da je ne bo mogoče spoznati. Predvsem se moramo zavedati, da je vse odvisno od lokomotiv. Njih produkcija je danes najvažnejše delo. Lokomotiva — to je filozofija naše dobe brez nadaljnjih besed.« Kamenov piše: Moskva rabi dnevno 50 vagonov moke, dobi jih pa dnevno sedem. Samo lokomotive in vagoni nas morejo obvarovati glada. V Sibiriji, v Turkestanu, na Uralu in povsod je preobilica živeža in rib. Vse te zaloge živil se pokvarijo, ker jih ni mogoče izvažati.

Državni monopol.

Moskva, 10. februarja. (ČTK) Ljudski komisar za prehrano je izjavil, da ima sovjetska Rusija na razpolago 108 milijonov pudov živil, 30 milijonov pudov sene, 23 milijonov pudov krompirja in nad 100 milijonov pudov posušenega zelenjave. Rusija ima živil čez lastno potrebo, gre samo za vprašanje prometa.

Boji z boljševiki.

LDU Rim, 16. februarja. (DKU. Brezlično.) Kakor se poroča iz Harbina, je protirevolucionarni general Cappel s svojimi četami prebil fronto rdečih čet ter zavzel Nižnij Udinsk in Irkutsk. Pri tem je baje ves ruski državni zaklad padel v njegove roke.

LDU Moskva, 16. februarja. (DKU. — Brezlično.) Z vzhodne fronte se javlja: V Vladivostoku, Nikolsku in Blagovješčensku je izbruhnila revolucija. Ustanovila se je začasna revolucionarna vlada, ki je vzela oblast v svoje roke. Ta vlada je nasproti vsakršne intervencije in želi skleniti zvezo s sovjetsko Rusijo. Vsa obala Tihega oceana je v rokah revolucionarjev. Glavna sila revolucionarnih čet koraka proti Saharovsku (Habarovski? Op. LDU), kjer se nahaja točasno sedež protirevolucionarne vlade.

LDU Moskva, 16. februarja. (DKU. — Brezlično.) Dne 10. t. m. je prilula v Odesi stanujočih ameriških državljanov. Ko je ladja zopet odplula, je začela nenadoma streljati na mesto. Obstreljevanje je trajalo več ur. Pod okriljem topovskega ognja je odvedla ameriška ladja več transportnih ladij siloma s seboj. Ljudski poverjenik za zunanje stvari se je pritožil proti takemu postopanju, ki nasprotuje določbam mednarodnega prava in vojnimi običajem.

Anglija.

Dogovor med Angleško in Rusijo.

LDU Kodanj, 15. februarja. (Dun. KU) Kakor doznava tukajšnji poročevalec Reuterjevega urada, se je med zastopnikom Velike Britanije O'Gredyem in Litvinovim sklenil dogovor, ki določa med drugim, da se bodo izpustili vsi angleški civilni in vojaški ujetniki v Rusiji, ako istočasno Anglija izpusti vse na Angleškem internirane ruske ujetnike. Dalje določa ta dogovor, da bo, ako se imenuje posebna mednarodna komisija za nadziranje ruskih ujetnikov v Nemčiji, Anglija delala na to, da bo pri tej komisiji zastopana tudi sovjetska Rusija. Ako pa komisija ne bo imenovana, se bo Anglija protivila vsakemu dogovoru glede ruskih vojnih ujetnikov, ki bi se sklenil med Nemčijo in sovjetsko Rusijo.

Nemška Avstrija.

Nasprotstvo med Nemško Avstrijo in Mažarsko.

LDU Gradec, 16. februarja. (Dun. KU) Včeraj se je vršilo v Fürstenfeldu pod milim nebo veliko zborovanje, ki ga je sklical vodstvo socialnodemokratske stranke. Na dnevnem redu je bilo združenje Zapadne Ogrske z Nemško Avstrijo. Kot govorniki so nastopili župan iz Fürstenfelda Weixelberger, mestni svetovalec Lindner iz Gradca, poslanec Hans Muchitsch in državni podtajnik dr. Eisler. Župan Weixelberger in drugi govorniki so protestirali zlasti proti temu, da je zaradi zborovanja mažarsko vojaštvo zasedlo ogrsko mejo pri Fürstenfeldu in da je celo streljalo na osebe, ki so od ogrske strani hotele prekoračiti mejo, da se udeležijo zborovanja. Dr. Eisler je v daljšem govoru pojasnil vprašanje Zapadne Ogrske in razpravljati tudi o zadnji noti, ki jo je mažarska vlada poslala kancelarju dr. Rennerju. Ponudba mažarske vlade, ki jo vsebuje ta nota, je dejal govornik, se mora zavrniti z vso odločnostjo, ker nimajo obljube mažarske vlade, ki so v zvezi s to ponudbo, nobene vrednosti. — Zborovalci, katerih je bilo približno 2000 in med katerimi so bili močno zastopani tudi meščanski sloji, so govornikom živahno privrževali.

Strah pred Čehi.

LDU Dunaj, 16. februarja. (ČTU) Na shodu dunajskih volilcev je dr. Weiskirchner kritiziral načrt ustave in zavračal ločitev Dunaja od dežele z ozirom na narodnostno nevarnost, ker da Čehi vedno odločneje stavljajo svoje zahteve; pripomnil

je, da bodo kmalu spadale v preteklost sanje, da je Dunaj trdnjava nemštva.

Položaj Nemške Avstrije.

Slabo finančno stanje veld vednega padanja vrednosti avstrijske krone, stagnacija v trgovini in obrti, neredni promet vsled pomanjkanja premoga, velika beda pri večini prebivalstva in razkošje med judi, spekulant in vojnimi dobičkarji, vse to povzroča, da raste od dne do dne število brezposelnih, ki so v breme državi in dobrodelnim društvom. Zlostna slika bolnikov, invalidov, vdov in sirot ter izolacija od ostalega sveta budi v vladnih krogih skrb in v prebivalstvu nezadovoljnost. Na eni strani se slišijo glasovi, da bo morala sedanja vlada kmalu odstopiti, na drugi strani pa je opažati v različnih slojih nekako nervoznost, ki kaže na to, da se pripravljajo v Nemški Avstriji izredni dogodki. Zlasti v srednjem stanu vlada ogorčenost, ki gre za to, da se vrže sedanja vlada nasilno in se povzroči intervencija entente.

To socialno gibanje je zavzelo zlasti med ženstvom tak razmah, da se je sestavil posebni ženski komite, ki pobira podpise za neko spomenico, ki bi se poslala v Pariz ali vročila tujim diplomatskim zastopnikom na Dunaju, da se pretrese vprašanje, ali bi ne kazalo, da dajo velesile Jugoslaviji in Čehoslovski mandat, da zasedeta Avstrijo in jo rešita iz sedanjega obupnega položaja.

To gibanje pa ni omejeno samo na dotični komite, ampak vsi razboriti Nemci že javno priznavajo, da Avstrija v sedanjem svojem sestavu ne more živeti.

»Španska« na Dunaju.

LDU Dunaj, 16. februarja. (ČTU) število oseb, ki so zbolele za špansko boleznijo, je naraslo na 40.000.

400 milijonov primanjkljaja na Dunaju.

LDU Dunaj, 16. febr. (ČTU) »Morgen« piše, da bo primanjkljaj dunajske občine v prihodnjem finančnem letu znašal 400 milijonov.

Mažarska.

Otvoritev narodne skupščine.

LDU Budimpešta, 16. februarja. (Dun. KU.) OKU poroča: Danes je bilo otvorjeno zasedanje mažarske narodne skupščine. Pred otvoritveno sejo se je vršila v takozvani »Dvorani pod kupolo« slovesna služba božja. Nato so se poslanci zbrali v posvetovalni dvorani. Galerije so bile nabito polne občinstva. V diplomatski loži je bilo videti mnogo članov ententnih misij, ki se nahajajo v Budimpešti. Točno opoldne so stopili v dvorano člani kabineta z ministrskim predsednikom Huszarjem na čelu. Zbornica jih je pozdravila z burnimi eljen-klici. Poslanec Bela Bernt je kot starostni predsednik prevzel predsedstvo in imel kratek nagovor. Nato je ministrski predsednik Huszar pozdravil narodno skupščino. V svojem govoru se je dotaknil predvsem gospodovanja takozvane republike svetov ter dejal med drugim: Kolovodje republike svetov so bili v bistvu tolpna revolucionarnih zarotnikov. Vsaka beseda, ki so jo izgovorili, je bila laž. Milijoni mažarskih delavcev niso imeli z njimi nobenih stikov. Republika svetov je proklamirala tudi diktaturo. Mi pa stavljamo nasproti vsakršni diktaturi na zdravi moralni podlagi temelječo demokracijo. (Odobrovanje.) Največji zločin proti mažarskemu narodu pa obstaja v tem, da so si prilastili moč v državi bivši kaznjenci. Tak poskus se ne sme nikdar več posrečiti. Tega niso povzročile samo zablode mišljenja in anarhistične težnje, ampak tudi tuj denar. Nobeden izmed njih, ki so se udeležili tega zločina na mažarskem neredu, ne sme ostati nekažnovan. Postaviti se mora stršilen vzgled za vse čase. Veliko hudodelstvo Kuna in njegovih tovarišev je bilo tudi v tem, da so delavske strokovne organizacije preosnovali v vojaška dopolnilna poveljstva, čim so prišli do moči, dasiravno so se izdajali za nasprotnike militarizma. S svojim imperializmom, ki ni mogel imeti nobenega upanja na uspeh, so izžvali rumunsko okupacijo, ki je povzročila deželi nenadomestljivo škodo. Posledice njihovega delovanja in rumunske okupacije so bile usodepolnejše, kakor stroški štiriinpolletne vojne. Slika bodočnosti je v tem trenutku še vedno brezupna, toda mi zaupamo na življenjsko moč in zgodovinsko poslanstvo mažarskega naroda, mi zaupamo, da bomo znali nositi svojo nesrečo z mažarsko samozvestjo ter storiti vse, da z delom, častjo in slogo izpolnimo svoje dolžnosti. Vodi hočemo zunanjo politiko po mažarskem duhu ter postati sestaven del svetovnega organizma. Vemo in čutimo v tem trenutku, da je iskati vzroka za vso našo nesrečo v tem, da nas svet ni poznal in da nas niti še ne pozna.

Švica.

LDU Lyon, 16. februarja. (Brezlično.) Iz Berna poročajo: Pri sobotni seji švicarskega zveznega sveta je predsednik Motta

dal prečitati uradno brzojavko iz Londona, ki poroča, da je svet zveze narodov pri svoji petkovi seji sklenil, da se zamajči nevtralnost Švice, tudi ako pristopi k zvezi narodov. Svet zveze narodov privoljuje prav tako v to, da ima o vstopu Švice v zvezo narodov odločiti ljudsko glasovanje, vendar pa se mora to glasovanje čimprej izvršiti. — Isti dan je imela sejo tudi švicarska zvezna delegacija za zunanje stvari ter se je posvetovala o položaju, ki je nastal po izjavi glede vstopa Švice v zvezo narodov. Ker je svet zveze narodov priznal, da se Švica nahaja v posebnem položaju, in ker je ugotovil, da je nevtralnost Švice že posvečena po dolgaletni tradiciji ter tvori posebno poglavje v mednarodnem pravu, nadalje ker gori omenjena londonska izjava priznava, da Švica ni prisiljena dovoliti prehod vojske kateresibodi države preko svojega ozemlja in da ta švicarska nevtralnost zelo dobro služi svetovnemu miru, bo švicarski zvezni svet obema zveznima zbornicama (narodnemu svetu in stanovskemu svetu) predlagal, naj odstopita od svojih dosedanjih pridržkov, predvsem od onega, ki določa, da bo Švica vstopila v zvezo narodov šele potem, ko ji bodo pripadale tudi Zedinjene države.

Razna poročila.

Za rešitev evropske gospodarske krize.

Frank A. Vanderlip, eden izmed vodilnih ameriških bankirjev, predlaga glasom brzojavke U. S. od 7. t. m., naj ameriške banke posodijo Evropi 1 milijardo dolarjev (okrog 125 milijard naših kron) za nabavo surovin in živil. Jamstvo za to posojilo naj prevzamejo vlade onih dežel, ki bodo nakupovale ameriško blago. Menično-kurzno vprašanje se bo po njegovem mnenju rešilo samo po sebi, ko se bo Evropa vrnila k normalni produkciji. Ta povratek pa ni mogoč brez surovin za fabrikacijo. Predlagana milijarda bi smela služiti samo za nakup živeža in surovin, ne pa za finančne operacije vlad. Ameriške banke bi mogle ponuditi ameriškemu občinstvu v nakup obligacije, ki bi bile krite s hipotekami na one evropske tvornice, ki naj dobe surovine. Razen tega naj bi prevzele evropske vlade same jamstvo za obligacije in naj bi jim priznale prioriteto pred bodočimi državnimi posojili. Višina varnosti takih papirjev bi bila zelo velika, če bi ameriški kreditni skupno temeljili na celotnem obsežnem kompleksu evropskih držav. V tej smeri se bo morala gibati rešitev vprašanja, ki se tiče evropskega uvoza iz Amerike in vprašanja meničnih kurzov, radi katerega je sklicala Anglija mednarodno konferenco.

Mednarodna konferenca komunistov.

LDU Amsterdam, 15. februarja. (DKU) »Algemeen Handelsblad« poroča: V prvi polovici tega meseca se je vršila tukaj tajna mednarodna konferenca komunistov. Ruska sovjetska vlada je stavila izvrševalnemu odseku te konference za 20 milijonov rubljev demantov, biserov in drugih draguljev na razpolago. Na konferenci se je izrecno ugotovilo, da je naloga amsterdamskega urada komunistične stranke, podpirati vsako revolucionarno stavkovno gibanje. V severni Ameriki, na Španskem in v Mehiki se bodo osnovala podružnice tega urada. Na konferenci je bil sprejet sklep, naj mednarodna komunistična stranka poizkusi dobiti v svoje roke vodstvo gibanja, ki je organizirano v strokovnih delavskih organizacijah.

Prebivalstvo Italije.

LDU Rim, 16. februarja. (Dun. KU — Brezlično.) Po najnovejših statističnih podatkih ima Italija 45 milijonov prebivalcev. Italija je edina država, ki se je udeležila svetovne vojne in katere prebivalstvo se je kljub temu pomnožilo.

Železnica kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, direkcija Zagreb.

Tudi »direkcija zmešnjav« ali »babilonski turm« bi jo lahko nazvali.

Kdo da je zakrivil razpust ljubljanskega ravnateljstva in fuzijo z zagrebskim ravnateljstvom je znano, toda za danes naj bo ime še neobjavljeno. Ko se nabere ves dokazilni material in se konstatira ogromno škodo, katero trpi vsled tega država prav po nepotrebnem, se bode o tem še določeneje govorilo.

Da je šlo na limance tem političnim spletkam tudi ministrstvo saobračaja ni čuda, ker tam sedijo tudi taki ljudje, kateri nimajo o železničarski vedi niti najmanjšega pojma. »Riba smrdi pri glavi« pravi star pregovor. Če bo ta klika še dolgo gospodarila v Belem gradu, tedaj smemo pričakovati, da se v kratkem železnice v Jugoslaviji sploh ustavi.

V ljubljanskem ravnateljstvu ni bilo vse v redu, vendar je promet razmeroma dobro funkcioniral.

Bil je pa človek, kateri bi se bil rad preril na vsak način do korita, kar se mu pa nikakor ni moglo posrečiti. Uvidel je, da ne bo nič »gšelta« in začel je rovariti proti ravnateljstvu kot takem. Našel je ušesa, ki so ga poslušala in uslišala. Dobil je korito, toda njegov želedec dobro prebavlja in treba je bilo večjega korita; ker ni bil tak slučajno na razpolago, se je napravilo čisto novo. Posrečilo se mu je, da je dosegel mesto, o katerem mogoče še sam ni sanjal, da ga bo dosegel. Obenem je deloval na to, da se maščuje nad Ljubljano, oziroma ljublj. ravnateljstvom, katero nikakor ni hotelo pripoznati njegovih železničarskih zmožnosti in ga pripustiti h koritu. Slučaj je nanesel, da je gospodin ministar saobračaja odpotoval in da je bil njegovim namestnikom za časa odsotnosti imenovan gosp. minister Kristan. Terno je zadet. Kakor strela z jasnega neba pride brzovoz iz Belega grada, da je ljubljansko ravnateljstvo razpuščeno. Poberi vsak svoje cape, pusti družino, pusti vse, samo hajdi v Zagreb ali kam na postajo in stolček »dotičnega« je zadosti podprt. Razne obljube, cele vagone jih je bilo, med in mleko se bo cedilo v Zagreb itd. itd., se niso izpolnile. V Zagrebu ni bilo dobiti primer-nih stanovanj. Imena hotelov krasna, toda dodeljene sobe pod kanonom; nekateri bolj srečni so se kaj ulovili, toda večina je ostr-mela pri vходу; najslabše sobe, temne, najslabše postelje, umazano perilo itd. z eno besedo, človeka nevredno. Ostalo je še edino upanje, da se te žalostne razmere v kratkem izboljšajo, vsaj deloma. Tudi to upanje je shlapelo, ko se je začelo od raz-nih merodajnih strani povdarjati, da bolj-ših časov sploh ni pričakovati. »Tableau« Vsi od prvega do zadnjega so bili silno raz-očarani.

Da je fuzija ljublj. in zagrebškega rav-nateljstva nemogoča, saj za sedaj, mora vsak pripoznati, kateri ima količkej pogle-da v sistem delovanja. V Ljubljani sistem starih avstr. železnic, v Zagrebu sistem ogrskih drž. železnic, to je ravno toliko kakor bi kdo hotel trditi, da je dva krat dve je pet. Tega ne vedo samo dotični go-spodje, kateri so spravili na svet to dete, ki še ni zrelo, da bi moglo živeti.

Sedaj pa še finančna stran vsega kaosa.

Reklo se je, da ljublj. ravnateljstvo preveč stane. Dobro! Stalo je precej, ali pomisliti treba, da so bile in so ravno glav-ne proge odrezane od prometa in da se je vršil po vseh progah ljublj. ravnateljstva po večini le osebni promet, kateri pa kakor znano ne zadostuje, da bi se iz njega do-hodkov pokrili vsi osebni in posebno ma-terijalni stroški, ki so danes ogromni. Zna-no je tudi, da so ravno v Sloveniji, ki je bila ves čas vojne v vojnem ozemlju, ostali samo najslabši vozovi, sploh najslabši ma-terijal, dočim se je vse drugo boljše spra-vilo na varno v zaledje t. j. v Nemško Av-strijo. Da se je pa ves žel. material, tako stroji, kakor vozovi med vojsko obrabil in samo malo popravljaj, je tudi znano.

In ravno ta najbolj obrabljeni materi-jal je ostal v Sloveniji. Za najnujnejšo po-pravo se je izdalo ogromne vsote denar-ja za material. Sicer smo imeli v Dravljah veliko skladišče različnega dobrega ma-terijala in precej ga je bilo, katerega bi mo-rala prevz. žel. uprava za mal denar od de-mobilizacijske komisije. Toda tudi tu so bile roke vmes, ki so ta nakup preprečile, ker so imeli interes na tem, da se ta ma-terijal, katerega bi mi sami krvavo potrebovali, proda za večje svote drugam; kar se ni prodalo, se je pa pokradlo.

Da se je vzdržal pri tem slabem vo-zovnem materialu žel. promet tako kakor nikjer drugje, se imamo zahvaliti samo pridnim in poštenim železničarjem, kateri se niso brigali za politiko in za kak stol-ček, ampak so delali, delali in zopet delali. Zato so pa dobili tudi plačilo in sicer v ob-liko premestitve na Hrvaško, kjer živijo kot »politični pregnanci«, ločeni od svojih družin, od svojega doma.

To premeščenje pa stane mesečno žel. upravo več kakor pa ljublj. ravnateljstvo letno. Okoli 400 družin sameva na Kranj-skem. Veliko je število tudi neoženjenih, ki so na Hrvaško v službovanje pregnani in to stane žel. upravo mesečno nad pol mi-lijona kron. Gospodje »strokovnjaki« niso menda hodili v ljudsko šolo ali so kar meni nič tebi nič ukrenili nekaj, ne da bi malo premislili in preračunali, če bo iz tega kak pozitiven uspeh ali ne. No do danes še ni uspeha in ga tudi nikoli ne bo!

Ali ne bi bilo bolj pametno, da s tem denarjem država zida personalne hiše, da ne bo potreba ljudem stanovati po vagonih in beznicah, naj se nabavi železničarjem službena obleka, da ne bodo kakor berači raztrgani, ali na kupi uprava lokomotive in položaj na železnicah se bo kmalu izpre-menil, osobje bo pa zadovoljen.

Čistiti je potrebno najprvo pri ministr-stvu saobračaja. Ministrstvo naj se sestavi iz večšakov, potem naj se izdela jednotni sistem za vse SHS drž. železnice, in kadar bo ves personal na te novi sistem dobro naučen, potem šele je mogoče mešati per-

sonal in razpuščati oz. fuzionirati ravna-teljstva.

Danes imamo pa pri SHS drž. žel. 5 različnih sistemov t. j. 1. srbski, 2. bosan-skih žel., 3.) Banjaluka Dobrljin, 4) mažar-ski in 5. avstr. drž. žel. Pri ministrstvu pa sedijo ljudje, od katerih niti eden ne pozna niti enega niti drugega teh sistemov; sedaj si pa predstavljata delovanje. Njim gre sa-mo po glavi, da se nešto zaradi, vse dru-go je pa deveta brigada.

Gospodje poslanci bodo imeli tu jako lepo polje za ozdravljenje nezdruživ raz-mer, in bi bilo dobro, da se zavzevajo z vso odločnostjo in silo, da se zopet vzpo-stavi ljublj. ravnateljstvo, da bomo vsaj v Sloveniji imeli zdrave razmere pri že-leznicah.

Vsem organizacijam V. L. S!

Iz nekaterih občin še nismo dobili se-znana zaupnikov. Vse organizacije poziv-ljamo, da izvolijo takoj v smislu novega poslovnika zaupnike in jih naznani vsaj do 28. februarja tajništvu stranke.

Tajništvo V. L. S.

Politične novice.

+ Ženski shod na Ježici. V nedeljo je bil na Ježici sijajno obiskan ženski shod, na katerem je kmetsko žensko protesti-ralo proti občinskemu volilnemu redu za Slovenijo. Zahtevalo je žensko volilno pra-vico, protestiralo proti šolskemu načrtu in manifestiralo za versko pravno vzgojo otrok.

+ Proti nasilnemu miru in za sklicanje parlamenta. V Svetni vasi na Koroškem se je koncem januarja sprejela nastopna resolu-cija proti italijanskemu imperializmu in nasilnemu miru: Na protestnem shodu v telovadnici Sokola v Svetni vasi na Ko-roškem zbrani zborovalci najodločneje pro-testirajo proti nasilnemu miru, ki nam ga nalaga ententa in katerega ne moremo sprejeti z nobenim pogojem, ker bi morali pustiti toliko najzavednejših bratov, umira-jočih na svoji čisto slovenski zemlji pod italijanskim jarmom. Pozivljemo vlado v Belemgradu, naj sprejme predlog predsed-nika poslancev zasedenih okrajev, dr. Din-ka Trinajstiča.

+ Dvojna mera. Sedanji šišenski vodja je bil prestavljen z Rudnika v šiško vsled vednega tožarjenja z Rudničani, kar je bilo radi vzgoje nujno potrebno. Prestavljen je bil službeno, t. j. pustili so mu naslov nad-učitelja in vse dohodke, ki so mu šli kot takemu. Tudi selitvene stroške so mu po-vrnili. Zgubil ni tedaj prav nič, le pridobil, ker je bilo njemu kot družinskemu očetu le v dobro. Kaj pa je zaočrnil Wagner? Prav nič — in vendar so ga degradirali in mu vzeli tudi dohodke, ki jih je užival kot šolski vodja. Pa zanimivo je pri tem prav-no vprašanje. Wagnerja je bil imenoval nadučiteljem extra statum bivši deželni šolski svet, odstavil ga je pa mestni šolski svet. Kako je to mogoče, nam je uganka. Morda postopajo tako na Turškem, a v na-predni Jugoslaviji, kjer imamo še juriste, ne bo šlo. O zadevi bomo še govorili. Pod roko pa ne bo ne Gangl in ne Jelenc odda-jal več služb. Tudi v višji šolski svet mora priti red.

+ Zadnji grehi. Predsednik deželne vlade dr. Gregorij Žerjav je odredil raz-pust občin Borovnica in Studenec-Ig.

+ Iz Ribnice. Na »debeli četrtki« je bilo v Ribnici prav fletno med ondodnim liberalnim učiteljstvom. Tudi višji šolski nadzornik je bil ves srečen. Kdo bi pa ne bil, če vidi okrog sebe same oboževalce in polne sklade »bobov« in ružno vince. Vlogo glavnega natakara je imel znani gorški gostobesednež, ki je vedel za pri-hod odrešenika že teden prej. On in nje-govi trabantii so dobili milostno in za-sluzene pohvale. S tem seveda nočemo trditi, da se pri nas uveljavlja metoda Lanovčega nadzornika z razliko, da je Bršuke dal več na mastno šunko, pri nas pa da se bolj cenijo »bobi« in ružna kap-ljica. Tega ne trdimo, vendar pa zahte-vamo, da se izda odredba za javno kvali-fikacijo. Tudi to bomo izvojevali!

Drobiž iz Trsta.

Narodna zavest okoličanskih Sloven-cev v Trstu se je za časa italijanskega za-sedenja močno prebudila. Pred vojno sem bil več let v Trstu, pa sem slišal veliko manj slovenske govorice kakor sedaj, če-prav se trdi, da je naš jezik nevarno javno priznati. Slučaj, ki sem ga doživel dne 10. januarja t. l., je vsekakor vreden, da se objavi. Ta dan sem se vozil v tram-vaju proti Skedenju, kjer sem imel opravi-lo. Bil je nabito poln, vsled česar sem se poslužil prostorčka pri vozniku.

Tam je bila tudi gruča Skedenk, ki se

je bržčas vračala iz trga. Med seboj so glasno govorile. V vozu sta se nahajala dva karabinerja - Kalabreža, katere sta menda delala nevšečne opazke na to gru-čo. Na mah konča razgovor te gruča in zaslisljiv vprašanje na karabinerja: »Čemu se pa smejeta? Kaj ne poznata materinega jezika vajine kraljice? Me govorimo ta je-zik, umejemo pa tudi italijansko, sicer bi vama tega ne mogli sporočiti.« Na prvi po-staji izstopita osramočena karabinerja, kajti vsi smo se od srca nasmejali korajž-ni Skedenki. Pa pravijo 2000letna kultura!

Isto popoldne je izstopil na pomolu sv. Karla italijanski častnik ter se podal — kakor je to povedal službujočemu urad-niku — v mesto na ogled. Čez nekaj časa se je vrnil na pomol in vprašal istega uradnika, kedaj odide prvi parnik proti Ljubljani in če že zamore dobiti vozni li-stek. Uradnik mu je le težko dopovedal, da Trst še nima vodne zveze z Ljubljano in da se bo moral voziti z železnico. Al-troče 2000letna kultura!

Zvečer istega dne sem obiskal v Na-rodnem domu prireditve neke narodne družbe. Ko pristopim k blagajni, sem na-šel v živem pogovoru nekega »tenente«, ki je pripeljal dve »dame« na ples. Slišal sem blagajničarko, ki je uljudno pa odločno iz-javila, da ne sme delati izjem in naj se obrne na odbor ter je hotela pozvati člana odbora, na kar je pa častnik plačal. Pri blagajni sem izvedel, da je hotel »zglitiat« za vstopnino.

Ko sem si iz galerije ogledoval dvora-no, sem zapazil, da se dotični častnik z »dama« odpravlja iz dvorane. Iz rado-vednosti sem hitel k izhodu ter se ravno prišel pravočasno, da sem bil priča, ko je ta gospod zahteval in tudi sprejel vračilo vstopnine v znesku 15 lir, češ, da »dame« ne najdeta primerne družbe. Kaj takega je seveda zmožen edino človek, ki ga ob-senčuje 2000letna kultura in meni je žal, da temu vitezu iz »svojega« nisem še ne-kaj »primaknil«.

Če sem jaz tokom enega dneva vse to doživel, mislim, da bi bilo umestno, če odprete v Vašem cenjenem listu stalno ru-briko pod gornjim naslovom, ker se bo go-tovo še kaj zanimivega poročalo.

Dnevne novice.

— Lepa beseda o ljubljanski univerzi. Zagrebška »Domovina« piše: »Kakor smo zvedeli od zanesljive strani, so se na ljubljanskem vseučilišču predavanja že začela. Kakor hitro se je zvedelo, da se osnuje, je njegov profesorski zbor začel zbirati profesorje in zbral lepo število strokovnja-kov in sposobnih ljudi, ki bodo mogli s svojo sposobnostjo in solidnostjo še mno-go bolj konkurirati našim karijeristom iz starega režima. Mnogokod se je pričako-valo, da bodo Slovenci na svoji univerzi protežirali samo svoje pleme in svoje na-rečje, a stvari stoje čisto drugače. Med imenovanimi profesorji vidimo znanstveni-ke Hrvate in Srbe, ki bodo po veljavnih pravih predavali v našem narečju. Kon-trola bo jako stroga in dokaj komplicirana, kar spominja na germaneko pedanterijo, a to je v tem slučaju samo hvalevredno. Me-dicinska fakulteta je tudi že začela z de-lom, dočim nekatere stolice modroslovne fakultete še niso popolnjene. Toda v po-letnem semestru bo vse popolnjeno, tudi instituti. Uvede se široka avtonomija po zgledu belgrajske univerze. Vseučilišče je nameščeno v poslopju prejšnje deželne vla-de. Tako so Slovenci brez velikega hrupa in reklame postavili zdrav temelj novi ju-goslovanski univerzi, a to je velik dogodek za nas vse.«

— Župnijo sv. Martina v Kamnici je dobil č. g. Franc Božiček, kaplan v Zavrču.

— »Primele tatú!« Prvi natisk — 10.000 izvodov — je pošel. S posamez-nimi izvodi se zaenkrat še lahko potreže; večjih naročil pa ni mogoče več izvršiti, dokler ne bo gotov drugi natisk, ki se že pripravlja. Naročila pa se medtem dalje sprejemajo.

— Složbena zveza. V četrtki po-polne ob 3. uri v Ljudskem domu sesta-nek in širša odborova seja. Na dnevnem redu važne stanovske in društvene za-deve. Zaveti moramo stališče proti anar-hiji, ki jo uvajajo tudi na šolskem polju in to celo z vednostjo onih, kojih krvava dolžnost je, čuvati na red v šoli. Naše gmetno vprašanje so dvignili znani fra-zerji iz pravih kolesnic, zato bodi naša dolžnost, da ga zopet denemo v pravo smer. Z javno kvalifikacijo nočemo na dan tisti, ki se je boje. Na dnevnem redu bo tudi več internih društvenih zadev in je prav potrebno, da se sestanka udeleži kar največ članov. Izgovori na šolo ne drže več, ker dobi vsak v ta namen lahko pro-sto po znani odredbi višjega šol. sveta; treba je samo sporočiti šol. voditelju, da gre na zborovanje. — Odbor.

— Sejem. Na Velikem Cirkniku pri Mokronogu bo sejem za živino dne 20. februarja, v petek po pepelnici, kakor prejšnja leta.

— Črnačelj. V »Slovenskem Narodu« med dnevnimi novicami napada nekdo čr-

nomeljski okrajni šolski svet in mu očita nevednost in pomanjkanje čuta za šolo in izobrazbo. Odkod je g. dopisnik zvedel, o čem se je v seji razpravljalo, je nekam za-goneto; saj so pogovori pri vsaki seji ko-likoroliko tajni. Druge razlage ni, kakor da ga je kak član krajnega šolskega sveta informiral, ali pa je mogoče za vratni pri-sluškaval. Eno kakor drugo ne kaže velike olike. Kako si bo kdo upal povedati svoje mnenje, če se mora bati, da se bo vse na veliki zvon obesilo. Če se sklicuje na neke govorice, bi to veljalo med ženskami, ne pa med mošči. Proti trditvi, da je v seji imel glavno besedo g. Skubic, predsednik, ljub. konstatiramo: Vsi člani, predsednik, šolski vodja in trije drugi so priča, da je g. Skubic prišel k seji, ko je bila debata že v polnem tiru in da se debate ni udeležil. Da so se moške pri debati malo bolj tempera-metno izražali, ni čuda. Proračun se je pre-koračil brez njih vednosti za 1000 kron, napovedalo se je razširjenje stare oziroma zidanje nove osemrazrednice, kar bi v se-danjih časih stalo do enega milijona kron, katere bi nazadnje morali vendar-le kmetje plačevati. Zato se tej zahtevi ne upira sa-mo krajni šolski svet, temveč skoraj vse občine v okrožju. Sedanja šola je bila zi-dana nekaj pred 20 leti, tedaj skoraj nova, in sedaj naj se zida nova, še večja. Ali misli g. dopisnik, da kmetje tako lahko zaslužijo denar, kakor on? Može krajnega šolskega sveta imajo nekaj, kar dopisniku manjka, in to je življenjska izkušnja in zavest ogo-vornosti, saj so skoraj vsi tudi dolgoletni občinski odborniki in zato jim ne gre v glavo, da bi se delalo vse s tako naglico, kakor se dela sedaj. — Druge neokusne opazke, preidemo, ker jih ni narekovala pa-met, temveč je strankarska strast in na to polje ne gremo. Le eno opomajmo: mladi gospodje, ne sejajte vetra in ne delajte združbe brez potrebe, saj je krega in pre-pira že zadosti.

— V pojasnilo. Pred dvema tedni sem priobčil v »Slovenec« (št. 25) in v »Slov. Narodu« (št. 26 in 27) članek »Zveza na-rodov in mirovno gibanje« v dobrem na-menu, da pokažem, kako obširno in vse-stransko da je v inozemstvu propagandno gibanje in zanimanje za Zvezo narodov, in namignil sem, da smo mi v tem oziru še pasivni, kar bi nam lahko postalo škodljivo z ozirom na naš ugled in na naše stališče v Zvezi narodov. — To je bilo gospodu Josu Jurkoviču povod, da je priobčil v »Slov. Narodu« (št. 31 z 8. t. m.) pod na-slovom »Zveza narodov« članek, v kate-rem stavi vprašanje, kaj da pomeni »kroš-njarjenje z Ligo narodov« pri nas, kakor da bi mi bili narod tam nekje v centralni Afriki in kakor, da bi ne bil naš narod (in ne »narod«) vsled vojnega in povišnega trpljenja že preveč zrel in dostopen za to idejo. Obenem nam hoče v omenjenem članku dopovedati, da je ideja o Zvezi na-rodov »že tako stara, da jo treba kmalu iskati v leksikih, kajti napisali si jo upa malokdo.« — Čutil sem dolžnost, da od-govorim (»Slovenec« št. 34 z 12. t. m.) na ta članek, ki ga pri najboljši volji nisem mo-gel smatrati za stvarnega, in ki je svoj od-govor izjavil. — Nato sem dobil odgovor v »Slov. Narodu« (št. 36 z 14. febr.) pod naslovom »Malo odgovora«. K temu ome-nim samo, da je nepotrebnost, da gospod Jurkovič opozarja na protestne shode in manifestacije, ki so instinktiven izraz na-rodove volje in kojih pomen je vsakemu ja-sen. Dovolim si pa pripomniti, da ž njimi samimi ne bomo rešili situacije, ako ob-enem prezirljivo odklanjamo Zvezo naro-dov, kar bi tudi bilo politično prav nero-dno, ne samo z ozirom na današnji poli-tični položaj, ampak tudi z ozirom na dej-stvo, da smo izvirni član Zveze narodov. V omenjenem članku je dobila dostojnost precejšnja brca. Zavračam!

Anton Petrinčič.

— Imena porotnikov, ki so bili izžre-bani za I. letošnje porotno zasedanje v Ljubljani: Rozman Matija, posestnik in trgovec, Srednja Bela; Lap Janez, posest-nik, Črnuče; Nučič Josip, posestnik, Vel. Lipljene; Erklavec Ivan, krojač in po-sestnik, Moste; Kremžar Janez, posest-nik, št. Vid; Zemlja Josip, posestnik, Vr-ba; Kraljič Franc, posestnik, Brest; Kra-šovec Franc, posestnik, Vrhnika; Rojina Franc, kolar in posestnik, Zg. šiška; De-belak Valentin, trgovec, Škofja Loka; Ko-matar Jože, trgovec, Mengeš; Mencinger Ivan, posestnik in gostilničar, Bistrica; Grampovčan Andrej, trgovec in posest-nik, Vrhnika; Engelman Ivan, posestnik in gostilničar, Kranj; Hočevar Jožef, po-sestnik, Zeje; Pogačar Ivan, posestnik, Vrba; Kališek Anton, posestnik in go-stilničar, Fužine; Rebec Janko, trgovec, Litija; Perc Franc, pek, Radovljica; Jager Valentin, posestnik, št. Vid; Lavš Leop., posestnik in trgovec, Trzin; Berjak Franc, trgovec in posestnik, Kranj; Černilec Vin-ko, posestnik in trgovec, Naklo; Dolinar Andrej, mlinar, Snlednik; Brenk Franc, mizarški mojster, Dravljice; Ramovš Ignac, posestnik, Dravljice; Pleško Ivan, posest-nik, Plešivca; Lampič Ivan, posestnik, Dvor; Brndič Josip, posestnik, Vrhnika; Kuralt Franc ml., posestnik in gostilni-

čar, Kranj; Apil Anton, posestnik, Zapu-
že; Gašperlin Ivan, posestnik in trgovec,
Šenčur; Škrlep Josip, posestnik, Mala vas;
Jurca Ivan, posestnik, Podlipa; Kanc Iv.,
posestnik in gostilničar, Podsmreka; Ro-
tar Jože, posestnik in gostilničar, Pod-
smreka. — Namestniki porotnikov: Ma-
rinko Martin, posestnik; Mohar Josip,
posestnik; Glavič Jernej, trgovec in po-
sestnik; Novak Ignacij, trgovec; Bizilj An-
ton, mesar in posestnik; Kette Josip, tr-
govec; Battelino Danijel, podjetnik in
posestnik; Ložar Jernej, krojač in posest-
nik; Podboj Ivan, trgovec in posestnik,
vsi v Ljubljani.

— Poljski vicekonzulat v Ljubljani po-
ziva tem potom vse poljske državljane, ka-
teri stanujejo na področju deželne vlade v
Ljubljani, da bi se oglašili do 1. marca t. l.
pismeno ali osebno pri gori omenjenem
vicekonzulatu v Ljubljani, hotel »Union«
soba št. 2. V zglasnici ima biti navedeno:
1. ime in priimek državljan, 2. kraj in čas
rojstva, 3. veroizpoved, 4. poklic, 5. stalno
bivališče, 6. stan in 7. dokumente, ki doka-
zujejo pripadnost k poljski državi. Držav-
ljanom, kateri se bodo oglašili, bo vicekon-
zulat na zahtevo proti plačilu predpisane
svote izdal potrdilo vpisane v register
poljskih državljanov. Opozarjajo se inte-
resirane stranke, da vzame poljski vicekon-
zulat v svoje varstvo in pravno obrambo
samo one, kateri zadostijo temu pozivu.
Prosijo se vsi časopisi, ki izhajajo na po-
ročju deželne vlade za Slovenijo, da blago-
volijo oglašiti ta poziv. — Poljski vicekon-
zulat v Ljubljani.

— Najvišje sodišče kraljestva SHS. v
Zagrebu. Zagrebške »Narodne Novine«
so te dni objavile banovo naredbo o ustroju
drugega oddelka pri stolu sedmorice v Za-
grebu, ki bo začasno najvišja sodna inštan-
ca v državi SHS. Za predsednika v III. či-
novnem razredu je imenovan F. E. Smeka,
senatni predsednik bivšega vrhovnega so-
dnega in kasacijskega dvora na Dunaju. Za
vrhovnega državnega pravdnika v IV. čin.
razr. je imenovan upravitelj drž. nadprav-
dnštva v Ljubljani Ivan Okretič.

— Kako bo s sladkorjem. Ljubljana,
15. februaria. Odsek za prehrano objavlja:
Radi nepričakovane slabe produkcije v
domaćih sladk. tovarnah bo dobila Slove-
nija samo še enkrat majhen kontingent
domaćega sladkorja. Ta kontingent je si-
cer že odkazan, vendar ga doslej še ni bi-
lo mogoče prevzeti, ker je manjkalo goto-
vine za plačilo kupnine. Čim bo gotovina
na razpolago, kar se bo, kakor upamo, v
kratkem zgodilo, pride ta sladkor in se bo
razdelil sorazmerno na posamezne okraje.
Ker je, kakor rečeno, odkazan le majhen
kontingent, bo prišla na posameznika le
mala količina. Prebivalstvo bo treba od-
slej oskrbovati s sladkorjem, ki se bo uva-
žal v prosti trgovini iz inozemstva. Trgov-
ski krogi so se začeli zanimati za uvoz
sladkorja. Tako bo ljubljanska trdka An-
ton Krisper Coloniale (imejitelj g. ravna-
telj Lilleg) koncem tega meseca ali pričet-
kom marca dobila iz Trsta 40 vagonov
amerikanskega sladkorja, ki ga bo v spo-
razumu z odsekom za prehrano razdelila
na Kranjskem in Koroškem. Cena temu
sladkorju bo 35 do 40 kron za en kilogram.
Na drugi strani dobi zveza slovenskih tr-
govcev v Celju ta mesec 20 vagonov slad-
korja iz Češkoslovaške in s posredovanjem
trdke Anton Krisper 20 vagonov ameri-
kanskega sladkorja iz Trsta, ki se bo raz-
delil na Štajerskem in v Prekmurju. Tudi
cena temu sladkorju bo 35 do 40 kron za
1 kg. Tudi za naprej bodo morali trgovci
s sodelovanjem denarnih zavodov dobav-
ljati sladkor iz inozemstva, dokler ne bo
domaća produkcija toliko, da bo krila po-
trebo domačega prebivalstva. Dobava
sladkorja iz inozemstva dandanes ni lah-
ka, temveč zadeva na največje težkoče.
Sladkor je treba plačevati v tuji zdravi va-
luti, ki je seveda zelo draga. Za nabavo
tuje valute mora biti na razpolago sedaj
mnogo kapitala, ki pa se težko dobi. Radi
visoke valute je tudi cena sladkorju seve-
da tako visoka. — Tako uradno obvestilo.
Daleč smo prišli pod liberalno socialistič-
no vlado!

— Uboj v Babni gorici. Na ljubljans-
kem Barju je letos veliko porok. Barjan-
skim fantom se zato predobro godi, ker
morajo plačevati ženini in neveste narav-
nost verižniške odkupnine: fantje si misli-
jo, če vsi verizijo, zakaj bi še mi ne povi-
šali »šrange« na Ižanski cesti. Neki neve-
sti, katera se je izognila »šrange«, so doma
potem vse razbili; v nedeljo dne 16. t. m.
so pa zopet dobili od neke neveste 1000 K
in še nekaj čez in šli so nato v gostilno
Helene Babšek v Babni gorici pit; fantje
so plesali in pili do 10. ure zvečer, takrat
so se pa, kakor je to že navada pri tako
dolgih sejah, zaradi solo-plesa pošteno
sprili; a Babškova gospa, ki preprirov ne
mara, jih je odslovila iz gostilne; fantje so
pa prenesli sejo in prepir na prostor pred
gostilno. Konec je bil silno žalosten: Aloj-
zij Vokal, 31 letni posestnikov sin iz Havpt-
mance je vrgel na tla Matevža Jarca iz Čr-
ne vasi in ga davil; Matevžu Jarcu so pri-
hiteli na pomoč fantje Ljudevit in Jožef
Jarc iz Črne vasi. Jakob Remžgar in Jože,

Jernej ter Ivan Modic s Hauptmance in še
drugi; nastopili so s poleni in Alojzija Vo-
kala ubili. Navedeni fantje so že zaprti;
njihovo žrtev Alojzija Vokala so pa prepe-
ljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Ljubljanske novice.

Ij Umrla je hčerka edinka Mira gospo-
du podpredsedniku višjega deželnega so-
dišča v Ljubljani dr. Antonu Rogini. Raj-
nica je študirala medicino v X. semestru v
Pragi in tudi v Pragi umrla na španski bo-
lezni. Naše sožalje.

Ij Umrl je včeraj zjutraj tovariš Jožef
L o g a r, uslužbenec Jugoslovanske tiskar-
ne. Pogreb se vrši danes ob 5. uri popoldne
iz nekdanje topničarske vojašnice v Trno-
vem na pokopališče k Sv. Križu. Počivaj v
miru, nepozabni tovariš!

Ij Promocija. Dne 14. t. m. je bil pro-
moviran na univerzi v Zagrebu doktorjem
prava Vinko Vrhunc, sin tukajšnjega poli-
cijskega nadzornika Simona Vrhunca. Ča-
stitamo!

Ij Poziv vsem služkinjam. Na predsto-
ječo anketo se pozivljajo vse služkinje v
Ljubljani, organizirane in neorganizirane,
da se zglase od včevši 18., 19., 20. ali 21.
t. m. v prostorih »Krekove prosvete« v
Alojzijevešču, pritličje, levo, od 8. do 10.
ure popoldne in popoldne od 3. do 5. ure.
Ker je v interesu služkinj, se pozivljajo tem
potom, da se zanesljivo odzovejo vse brez
izjeme. — Tajništvo »Zveze služkinj«.

Ij Iz gledališke pisarne. Zaradi obole-
losti več članov se repertoar v dramskem
gledališču v sledeče izpremeni: V poned-
lejek, 16. februaria se vprizori mesto »Brez-
za isti abonement, v torek, 17. februaria
meslo »Protekcija« — »Nočni čuvaj« izven
dno« za D abonement, »Kristalni grad«
abonementa ob 3. uri popoldne.

Ij Izlet ravnatelj. V nedeljo popol-
dne so se z državnim avtomobilom Vnov-
čevalnice za živino peljali na izlet proti
Dolenjski. dva ravnatelja in en nadrav-
natelj. Nazaj grede so se ustavili na Ško-
felci, kjer so pridno »mavšali«. Rado-
vedni smo, koliko so gospodje ravnatelji
plačali za bencin in uporabo avtomobila,
ker taka vožnja z avtomobilom danes
precej stane.

Ij Nazodna zavodnost. Prejeli smo: V
številki 17. Vašega cenj. lista se nekdo iz
Velenja pritožuje, da je jeli tamošnjim
nemturjem grebeni zopet rasti. Toda tudi
v našem mestu se nam ne godi nič bolje.
Tako jo prevratu so se ljubljanski nem-
turji kar poskrili. Priznani Germani niso
hoteli več nemško govoriti, tudi če si ga
nemško ogovorili. Danes je to drugače,
kajti ne moreš prekorajiti ulice, niti ob-
iskati kavarne ali hotela, da bi ne zadel
na nemško govorečega človeka. Posebno
nekaj nežnega spola smatra nemško go-
vorico za modernejšo. Tudi priznani narod-
ne dame sem srečal po ulicah, ki narav-
nost provocirajo v družbi častnika ali tr-
govca z nemško govorico. Kaj tega ni mo-
goče odpraviti? Mislim, da bo kmalu
potrebno, da se take ljudi javno na cesti
opozori na njih dolžnost in jih osramoti,
če treba, na javnem kraju, ker drugače se
bo ta grda razvada preveč udomačila.

Ij Umrl so v Ljubljani: Marija Cot-
man, občinska uboga, 80 let. — Anton Gor-
šič, delavka, 26 let. Franciška Rožan, te-
sarjeva žena, 57 let. — Božena Ivančič,
hči davčnega upravitelja, 3 leta in pol. —
Marija Okorn, žena polic. sluga, 48 let. —
Marija Ilc, hiralna-kočarica, 82 let. —
Peter Perkon, begunc, 73 let. — Valentin
Flander, mestni delavec, 69 let. — Ivana
Borštnar, posestnica. 51 let. — Valentin
Klešnik, užitkar, 64 let. — Ana Nabernik,
žena umirov. magistr. oficijanta, 62 let. —
Edvard Kontel, železničarjev sin, 16 me-
secev. — Silva Kovačič, ključavničarjeva
hči, 16 dni. — Marija Zdešar, rejenska, 8
mesecev. — Josip Bitenc, zasebnik, 82 let. —
Alojzij Ivanetič, rejenc, 1 mesec. —
Vida Cerk, posestnikova hči, 2 uri. — Bo-
ris Kovič, sin krojaškega pomočnika, 14
dni. — Anton Šarc, hlapec, 68 let. — Rajko
Nachtigal, sin vseučiliškega profesorja, 9
let. — Jerica Mlekuž, zasebnica, 68 let. —
Josip Semerad, mestni ubožec, 54 let. —
Marija Vokal, hči delavca, 3 mesece. —
Fran Poljanec, bivši postrešček, 71 let.

Ij Oblačilnica za Slovenijo v Ljub-
ljani bo — kakor uradno naznanja — do
preklica vsako sredo in vsak četrtek od-
prta samo za nameščence javnih uradov
v Ljubljani. Na to opozarjamo vse občin-
stvo, posebno one z dežele, da ne bo ime-
lo nepotrebnih potov in pa stroškov.

Ij Jožef Magerec iz Števerjane, o ka-
terem smo poročali v sobotni številki »Slo-
venca«, da je bil prijet od kolodvorske
p. ekspoziture kot tihotapec, ni istoveten
z g. Jožefom Magerle, ki je uslužben pri
gradjevinskem oddeljenju dravske divizij-
ske oblasti.

Ij Prepet na Resljevi cesti. Ponoči na
16. t. m. sta trčila na Resljevi cesti skupaj
J. Ž. in T. J., ki se že precej časa postrani
gledata. Ker sta oba pustovala, sta se spo-
padla, grizla sta se in pretepala, da sta iz-
gledala njuna obraza, kakor da bi si nadala

pravi pustni maski. Ker sta bila med svojo
zabavo jako glasna, ju je prišla mirit voja-
ška straža, ki je huda mačka pomirila; dr-
žavna varnostna straža je pa krvavi maski
privedla na policijo, kjer so vsakemu nalo-
žili 50 kron globe, ker sta brez »licence«
priradila pod milim nebom ponoči kon-
cert.

Ij Pisalni stroj z znamko Smith & Bros.,
vreden 10.000 K, je bil od 14. do 16. t. m.
ukraden. Kdor o njem kaj ve, naj to na-
znani detektivom policijskega ravnateljstva
soba št. 17, II. nadstropje.

Ij Zaplemba tobaka. Policijski nad-
stražnik Franc Grošelj in stražnik Franc
Saksider sta 16. t. m. zaplenila Rudolfa
Merviču iz Podgore 373 zavojčkov finega
turškega in 500 egiptovskih cigaret.

Ij Radi prepečenca, katerega je kupila
gospa T. N. po K 9.60 in ga prodajala po
15 K, je bila obsojena na 500 K globe.

Umor na Golovcu.

Pustno soboto 14. t. m. se je zgodil na
Golovcu strašen zločin. Učiteljski Miroko
Perko je zastrupil 17 letnega dijaka II. dr-
žavne gimnazije Antona Budina, sina po-
sestnika in trgovca iz Banjaluke. Gospod
dr. Opeka, ki se je sprehajal po 5. uri po-
poldne pod Golovcem, je zagledal ležati
mladega človeka, ki se je zvijal v strašnih
bolečinah: ljudje, ki so hiteli gledat, kaj da
je, so mislili, da je fant božjasten ali pa
pijan; na prošnjo dr. Opeke so ga prenesli
v hišo na posteljo; dr. Opeka je o celi reči
obvestil policijo, ki je preskrbela, da so
fanta prepeljali v bolnišnico. Stražniku dr-
žavne varnostne straže Žbuelcu je Budina
v strašnih bolečinah povedal, da ga je Mir-
ko Perko spravil na Golovec, češ da pride-
ta dve punči tja. Na Golovcu mu je dal
jesti slaščico, katera je bila zelo grenka.
V bolnišnici je Budina v grozljivih bolečinah
umrl. Policia je že ponoči izvedla veliko
delo. Dognali so, da stanuje Perko pri go-
spodu P. na Rimski cesti. Hišo so zastra-
žili; ob pol 6. uri zjutraj so Perka, ki je lep,
postaven fant, črni las, odvedli na poli-
cijsko ravnateljstvo. Poizvedbe in ugotovi-
tev dejanskega položaja je poveril g. rav-
natelj policijskega ravnateljstva policijske-
mu nadzorniku g. Jožefu Habetu, kateri je
prišel zasliskati priče. Delal je moderno,
skoraj ameriško. Ko je ena priča povedala
ime druge, je že hitel detektiv po njo. Do
4. ure popoldne je bil dejanski stan že ta-
korekoč po pričah popolnoma ugotovljen.
Ob 4. uri 5 minut so pripeljali detektivi
Mirka Perkota. »Ali veste, zakaj ste tu?«
— »Ne vem, zakaj ste me prišli.« — »Ali
vam vsem ničesar ne očiha?« — »Nič.« —
»Kje ste bili v soboto okoli 5. ure popol-
dne?« — »V kavarni Zvezda, tam pri tisti
mizi v temnem kotu.« — »Priatelj, ravno
takrat sem pri tisti mizi sedel jaz in vas pri
tej mizi nisem videl.« — Priče, katere so
videle spremljevalca Budine pod Golov-
cem, so pripravljene, da agnosirajo tiste-
ga, ki je dal na Golovcu jesti rajniku šaum-
role. Kriminalni uradnik zapove Perkotu,
da naj obleče sivo suknjo, da naj si ovije
šal okoli vratu in da se pokrije s klobu-
kom; nato mu reče: »Zdaj pridejo priče, ki
so vas videle včeraj pod Golovcem takrat,
ko vi pravite, da ste sedeli v kavarni Zve-
zda, kjer, kakor sem vam že povedal, tak-
rat niste bili.« Tiho se izvije iz ust Per-
kota: »Bil sem takrat jaz pod Golovcem.
Jaz sem ga (šepetajoč) zastrupil.« Solze ga
obliejo. Kriminalist mu mehko reče: »Ali
hočete precej olajšati svojo vest, ker ste
storili grozen zločin, ali hočete še zbrati
svoje misli?« — »Precej izpovem.« — In
vsedel se je na stol in pripovedoval, kako
je prišlo do tega, da je slovenski dijak za-
strupil na pustno soboto leta 1920. na Go-
lovcu slovenskega dijaka.

»Dne 1. svečana je prišel v Ljubljano
znanec z zirovskih brdov. Povabil me je k
Figovcu. Dva litra vina sem spil. Vprašal
me je, če je kaj veselice zvečer. Rekel sem
mu, Klemenčič se menda piše, da bo zve-
čer planinski ples in da bi šel na njega, če
bi imel denar. Klemenčič mi je nato dal
200 kron za moje kolo (vredno je najmanj
1000 kron); na veselico sem povabil tudi
svojega dekleta Slavico D..., 15letno de-
kle, ki pa ni prišlo. Od gospodarja, pri ka-
terem stanujem, mi je izposloval Klemen-
čič dovoljenje, da smem zvečer z njim; 160
kron sem zapravil; tovarišem dijakom sem
plačeval, saj ni imel nič denarja, tudi
Klemenčič je pil. Zjutraj je Klemenčič od-
peljal kolo. Oče mi je pisal ostro pismo,
ker sem kolo prodal. Mislim sem, kako bi
zopet prišel do kolesa. Na promenadi sem
bil predstavljen Budini. Kazal mi je veliko
dolarjev in me nagovarjal, da mu naj pre-
skrbim srebrnih kron. Sklenil sem, da ga
zastrupim, drugih moralnih sredstev se ni-
sem hotel poslužiti, ker sem se bal, da ne
bi bil Budina močnejši, kakor jaz.

Bral sem kriminalne šund-romane,
hodil v gledališča in na ples. V cerkev
nisem hodil. Soferju Antonu Kolesi se
naročil, da naj mi izposluje dovolilnico za
nakup strihnina, češ da me je zastrupil
neki lovec iz Poljanske doline za
zastrupljanje lisic. Pri ljubljanskem mest-
nem magistratu si je izposloval Klemen-
čič dovolilnico za nakup strupa pod preče-

zo, da bo z mišnico zastrupil podgane. V
soboto sem kupil strihnin, ki je stal 75 K.
v četrtek sem se pa že dogovoril z Budi-
no, da greva v soboto popoldne na Golo-
vec, kamor bosta prišli tudi dve punči. Da
sem kupil strup, sem si izposodil od svo-
jega tovariša dijaka 100 K. Kupil sem dve
»šavmroli«, natresel na eno strihnin in
dal šavmroli jesti. Mislim sem, da se bo
precej zgrudil mrtev na tla, pa se ni. Šla
sva po hribu doli; ko sva prišla do ljudi,
sem se odstranil z izgovorom, da grem po
zdravnika. Šel sem nazaj na Golovec, nato
sem šel domov in zaspal, dokler niso prišli
po mene.« — Tako približno je opisal de-
janje mladi zločinec Mirko Perko.

Budina, nesrečna žrtev po denarju
hlepčega Perkota, je imel veliko denarja,
ker je za očeta po njegovem naročilu v
Ljubljani naročeval in plačeval blago.

Pogreb nesrečnega Budine bo danes
ob 2. uri popoldne iz mrtvašnice v bolnici
na pokopališče k Sv. Križu.

Najnovejša poročila.

Odločen nastop Wilsona v Jadranskem vprašanju.

LDU Trst, 16. februaria. Sinočni »Pic-
colo« priobčuje dopis iz Londona, da je
Nitti na londonski konferenci dne 13. t.
m. izjavil, da se lahko svobodno razpravlja
o jadranskem vprašanju, on pa da
ostaja pri pariškem kompromisu ali pri
londonskem paktu. On pri tej priliki ni
skrival težkoč izvedbe londonskega do-
govora, toda je opozarjal, da bo dal Dal-
maciji najširšo avtonomijo v vsakem ozi-
ru. Suvereniteta Italije bi bila reprezen-
tirana le po italijanskem guvernerju, na
podoben način kakor v angleških koloni-
jah. Ta izjava je iznenadila Milleranda in
Lloyd Georgea, ki sta sklenila, da se o
tej stvari pozneje razpravlja. Hkrati je
bilo sklenjeno, da se mora to priobčiti ju-
goslovanskemu ministru za zunanje posle
dr. Trumbiću, ki ima vsa pooblaščenja za
rešitev jadranskega vprašanja. Ponoči pa
se je zgodilo nekaj, kar je popolnoma iz-
premenilo položaj tega vprašanja. Vmes je
posegel predsednik Wilson. Kakor dozna-
vamo iz dobro poučenih krogov, je Wil-
son brzojavil v Pariz, da ne more odobriti
niti pariškega kompromisa, niti london-
skega odgovora, temveč da vsrtaja pri
tem, da se ima v polnem obsegu izvršiti
ameriški načrt. Ako bi zavezniki mini-
strski predstavniki tega ne sprejeli, zapu-
ste ameriški zastopniki Pariz in prepuste
zaveznike svoji moči. Dopisnik nadaljuje,
da se je v dosedanjih pogajanjih glede ja-
dranskega vprašanja zagrešila velika na-
paka, ki obstoji v tem, da se ni računalo
z Ameriko. Potem, ko je prišla ta vest iz
Amerike, je Nitti živahno nadaljeval raz-
govore z Lloyd Georgejem in Milleran-
dom, katerih predmet je tvoril nastop
Amerike. Ko so Nittija po konferenci
vprašali, ali je možno iti preko Amerike,
je izjavil, da je to izključeno in sicer z ozi-
rom na gospodarsko in finančno stanje
Italije. Amerika ima napram zaveznikom
nož v rokah in njen odstop s konference
bi vplival usodno na vse zaveznike. Ame-
rika molči, toda v odločilnih momentih
javlja, da se vsi uspehi mirovne konfe-
rence uničijo, ako bi njenih besed ne uva-
ževali. Zato naj se nihče ne udaja iluzi-
jam, ki jih more razgati najmanjši veter.

ZASTOPNIK SV. STOLICE V NASI DRŽAVI.

Zagreb, 16. novembra. »Narodna Po-
litika« je izvedela od poučene strani: Nad-
škof Bauer se je vrnil 15. t. m. iz Rima.
Pri sv. stolici je našel veliko umevanje in
zanimanje za državo SHS. Izbrana je že
oseba za poslanika sv. stolice pri naši
vladi. Tako na eni kakor na drugi strani
se iskreno želi skleniti konkordiat in je
upanje, da bo ta zadeva kmalu rešena. Po-
slanik sv. stolice bo nadškof Francesco
Cherubini, dosedanji nuncij v Haiti.

PODALJŠANJE ŠENTJANSKE ŽELEZ- NICE.

LDU. Belgrad, 16. febr. Ministrstvo za
javna dela je odobrilo kredit za trasiranje
in podaljšanje železnice iz Šent Janža na
Dolenjskem do Sevnice. Ta železnica je
velike važnosti, ker je Šent Janž središče
velikih rudnikov, od katerih nekateri že
obratujejo, drugi pa bodo šele eksploati-
rani.

ODSTOP LANSINGA.

LDU. Washington, 16. febr. »Telegra-
phenagentur« javlja: Demisija državnega
tajnika Lansinga je v zvezi z izjavo pred-
sednika Wilsona, da si je Lansing prisva-
jal pravice predsednika, ker je brez prejš-
njega obvestila sklical kabinetni svet.

Razne novice.

r Egiptanske muslimanke. Neki fran-
coski list poroča: V Egiptu ni več hare-
mov. V tem se je Egipt popolnoma izpre-
menil. Dame hodijo same, oblečene po
evropski modi; lice si pokrivajo s tankim

velom, kakor vsaka Parižanka. Z oken so izginila omrežja. Namesto nekdanjih evnuhov, jim sedaj strežejo evropske služkinje: Slovenke ali Grkinje. Z zunanostjo se je izpremenil tudi ves duh egipčanskih muslimank. Vse so navdušene narodnjakinje. Ni je mlade muslimanke — bodisi plemkinje ali meščanke, ki ne bi bila vnetja za neodvisnost Egipta in ne bi navduševala brata ali moža, da se bori za domovino. Izprememba se vidi najboljše v tem, da v Egiptu vsaj med plemiški in meščanskimi krogi ni več mnogoženstva; samo med kmeti se še naleti na ta običaj, a tudi redkokje.

r Arabski slovar. Vse slovarje sveta presega arabski slovar, ki je bil izdan pred več kot 500 leti in katerega se še danes poslužujejo vsi, ki se zanimajo za arabski jezik. Ta arabski slovar obsega dvajset zvezkov v kvartu ter je težak približno sto funtov. Petdeset funtov je določenih za »domačo« uporabo, dočim so ostali namenjeni za učenjake. Vsi arabski slovarji so bili sestavljeni v času velikega kalifa Harun-al-Rašida. Islamski imperij značita dve veliki dobi. Prva doba je bila doba osvajanja, ko je bila pisana zgodovina le s pomočjo meča. Nato so prišla stoletja mohamedanske nadvlade, tekoma katerih so mohamedanci mirno držali cesarstva in pokrajine, katere so si pridobili v Aziji ter na španskem polotoku. Tekom teh stoletij sta cvetela znanost in literatura in takrat je bil tudi rojen arabski slovar. Vsaka izmed besed, ki so bile običajne v dnevnem življenju nomadskih Arabcev skozi stoletja, ima velikansko število sorodnih izrazov, ki pomenijo isto. Tako so se na primer domačini bali leva ter ga lovili, ne le za zabavo, temveč iz potrebe. V arabskem slovarju ima lev približno sto različnih imen. Kamela je bila edino transportijsko sredstvo preko puščav in vsled tega je počasneša v arabskem slovarju s 122 različnimi imeni. Pred vsem pa sta bila konj in meč, ki sta zahtevala zase skoraj vse misli Arabcev. Več kot dvesto različnih besed je, ki označujejo pomena konj in meč. Vse druge familijarne besede kot šotor, čreda, voda, ženska, sonce in zrak imajo dolg seznam istovetnih besed, ki se izmenjujejo in ki so v stalni rabi. Vse to nam približno pojasnjuje vzroke zakaj je arabski slovar tako obsežen. Arabci pravijo, da je bil arabski jezik oni Babiloncev in nekateri med njimi trdijo celo, da je v tem jeziku govoril Abraham.

r Židovski domobranci v Palestini. Del moštva in častništva od bivših treh angleških židovskih praporov, ki so imeli dobršen delež pri osvoboditvi Palestine, ter tudi precejšnje število novih židovskih prostovoljcev so se obrnili na vrhovno poveljstvo angleških čet s prošnjo, da bi smeli stopiti v angleško armado kakor nov prapor in da bi mogli v Palestini izvrševati domobranksko službo. Prošnji se je ugodilo in prapor je dobil ime »First Judeans«.

r Dar nemških žen cesarju Viljemu. Zalostno karakterizira nemške žene dejstvo, da zbirajo prispevke bivši nemški cesarski družini, ki se bi v marcu preselila iz Amerongena v Doorn. Holštajnske žene bodo okrasile park novega Viljemovega bivališča z rožnimi grmi iz svoje domovine. Pomorjanske žene bodo dale novemu bivališču razstavno kuretnino, iz drugih nemških krajev so prijavili mnogo drugih daril. Podoba je, da se bo Viljem preselil v novo domovanje za daljšo dobo in da na Nemškem ne verujejo, da bo mednarodno sodišče cesarja obsodilo. Sodniki premišlujejo o primerni kazni, a krivec živi med tem veselo življenje.

Cerkveni vestnik.

c Kam hočemo iti? Odgovor na to vprašanje danes v torek popoldne ob 4. v govoru v stolnici.

c Konferenca Sodalitatis bo v sredo 18. febr. ob 5. v tiskarni. — Refr. prof. dr. A. Levčnik: Vita activa — contemplativa.

Dijaški vestnik.

d Seja osrednjega odbora SDS. se vrši na pepelnico sredo ob 4. uri pop. v čitalnici SDS. v Ljudskem domu. Prosim udeležbe vseh, zlasti vabljenih. — Predsednik.

Orlovski vestnik.

Seja finančnega odseka se ne vrši danes zvečer, pač pa v četrtek 19. t. m. točno ob 7. uri zvečer.

Slovesni sprejem v šentpeterskega Orla bo v nedeljo, 22. februarja 1920. Spored tega orlovskega slavlja je: ob 7. uri jutraj sv. maša v župni cerkvi sv. Petra s skupnim sv. obhajilom, zvečer ob 7. uri v Ljudskem domu slavnostna prireditev, združena s prijateljskim večerom za prijatelje orlovske organizacije. Večerna prireditev obsega deklamacijo, govor, slovesni sprejem, izvirno alegorijo »K luči«, telovadne točke in spevoigr »Kovačev študent«. Prijateljski večer bo obenem pozdravni večer članom, ki so se vrnili iz vietništva in ki so po prenehanju trpljenju

stopili zopet v orlovsko vrsto kot preizkušeni delavci. Njihovi značajnosti bo veljal naš pozdrav.

Prosveta.

pr Lumpacij Vagabund. Društvo rokodelskih pomočnikov je vprizorilo na pustno nedeljo zvečer znano Nestroyevo burko »Lumpacij Vagabund« ob polni hiši, ki je pripravila gledalcem mnogo smeha in zabave. Igrali so dobro, posebno se je odlikovala »zanikarna trojica«, vedno privlačna za zabave željno občinstvo. Igra se danes zvečer ponovi, na kar opozarjamo naše občinstvo.

pr Ponovitev igre »Bratec in sestra« se vrši v petek, dne 20. februarja ob 7. uri zvečer, da bo dana prilika tudi odraslim, ki ne zahajajo k popoldanskim predstavam, da si igro ogledajo. Ker se vrši predstava zvečer, je mladini vstop dovoljen le v spremstvu odraslih. Igra je polna bajne krasote; spremlja jo godba. Vabimo vse prijatelje in obiskovalce Ljudskega odra, da se udeležijo te predstave. Predprodaja vstopnic bo kot po navadi: v trafiki gospe Modiceve in v prodajalni Nove založbe na Kongresnem trgu.

pr »Bratec in sestra« na Ljudskem odru. Ta igra obdeluje že star in obrabljjen božični motiv ubogih otrok, ki jih doleti na čudežen način sreča, da obogatijo, hudo neži so pa kaznovani za svojo trdosrčnost. Dasi je fabula sama na sebi zelo naivna, vendar je lepo obdelana in moramo reči, da je ena najlepših, najbolj zaokroženih mladinskih iger te vrste, polna bajnosti in lepote. Tudi je bila še precej dobro uprizorjena, le škoda, da so pri dnevnih svetlobi obledeli efekti v tretji sliki. Istotako bi se morale posamezne točke petja, plesa, godbe in deklamacije bolj tesno vezati med seboj in vpadati ob pravem času. Splošno mnenje je bilo, da so bile vloge otrok boljše igrane, kot vloge odraslih, to pa zato, ker se otroku pogreške lažje odpusti, kot odraslemu diletantu in se otroku ni treba še posebej vživeti v vlogo otroka. Tu pa tam pretiho in prehitro govorjenje je splošna hiba, ki jo je pri otrocih zato težko odpraviti. V tem oziru je bil še najboljši Stanko, katerega govor je bil najjasnejši, tudi je imela njegova igra dovolj kreacije. Dobra sta bila seveda tudi Lenčica in Janče ter skrat Klopčič, kakor tudi ostali otroci, skratki, angelčki itd., katerih vsakega posebej ne moremo omenjati. O ostalih bomo morda spregovorili še enkrat pozneje. Igro bo Ljudski oder ponovil.

pr Dramatična šola na Ljudskem odru se ne bo vršila danes — v torek — zvečer, pač pa v četrtek zvečer ob 8. uri. V petek zopet odpade.

pr Dramatični odsek tamburaškega društva »Triglav« uprizori v četrtek dne 19. t. m. ob pol 8. zvečer vobče priljubljeno Finžgarjevo narodno igro s petjem v 4. dejanju »Divji lovec«. Vstopnice se dobe v predprodaji trgovine »Svetla« na Glavnem trgu in v trafiki gospe Modic v Kopitarjevi ulici št. 2 ter na dan predstave ob pol 7. uri v Ljudskem domu. Igra se ne ponovi!

pr Iz gledališke pisarne. Repertoir (spremenjen). Opera: februar 17. terek »Netopir«. Abonement A, februar 18. sredo »Mignon«. Abonement C-34. Drama. Februar 17. terek »Nočni čuvaj«. Izven abonementa ob 3. uri popoldne, februar 18. sredo »Kristalni grad« B-34.

pr Zveza narodov. Sestavil Anton M. Petrinčič. V lastni založbi. Str. 40. Knjižica se dobi v vseh večjih knjižarnah. Naroča se tudi pod naslovom: Petrinčič, Loka pri Zidanem mostu. Cena 5 K 50 v, po pošti 6 K 70 v. Priporočamo!

pr Herman Wendel: Južnoevropska vprašanja. To knjigo, ki je izšla v Fischerjevi založbi v Berlinu, smo prejeli. V štirih zunanje ločenih, a notranje tesno vezanih oddelkih, se peča knjiga, čigar avtor pozna balkanske države, z važnimi južno evropskimi vprašanji. Jedro dela je obžalovanje, da so postala ta ljudstva turška raja in so postala raja veselejša za vsakim sporom teh držav se skriva kak političen interes veselejši. Wendel zahteva: Balkan Balkancem!

pr »Najgrša slika« prodana. Nek portret, o katerem so trdili, da je najgrša slika sveta, so prodali pred kratkim v Londonu za 880 gvinej. Delo, ki ga pripisujejo Quintinu Massysu, predstavlja neko tirolsko vojvodinjo, ki je bila znamenita po grdoti svojega obraza. Grd obraz omenjene dame vpliva tem močnejše, ker je v močnem nasprotju s dragocenim nakitom v njeni frizuri.

pr Novo práce (Novo delo). Prejeli smo prvo številko tega najmodernejšega čehoslovaškega časopisa. Njegova naloga je, da se delo olajša in razdeli tako, da se prepreči nepotrebno izgubo časa. Povečanje produkcije se lahko izvrši na ta način, da se delo dobro organizira, da se delo vodi racionalno in se vrže stari sistem in uredi nov po zakonih osebnega značaja delavcev in ekonomičnih zakonov fizičnega in duševnega dela. List izhaja dvakrat na mesec in stane 40 naših kron na leto. Naroča se v Pragi.

Gospodarstvo.

Inž. Dušan Sernec:

Vodne sile na Slovenskem in falka elektrarna.

Bivši deželni odbor kranjski je nameraval zadostiti gospodarski zahtevi, da z osnovanjem podeželnih elektrarn ustvarja predpogoj za razvoj industrije in obrti, ter se v to svrhu že pred 10 leti pričel baviti z izkoriščanjem vodnih sil kranjske dežele. Pridobil si je celo vrsto projektov, a do realizacije teh projektov, izvemši završniške elektrarne ni prišlo vsled nasprotovanja centralistične nemške vlade in zasebne špekulacije. Delokrog je bil za deželni odbor kranjski seveda omejen na deželo Kranjsko, ter ni mogel posegati v sosedne slovenske pokrajine. V to delovanje je bil deželni odbor poklican kot prvi slovenski gospodarski faktor kranjske dežele in edini, ki bi zmogel finančije težave pri vstvarjanju velikih podjetij.

Pri tej svoji akciji se je kranjski deželni odbor združil z železniškim ministrom, ki je raziskavalo vodne sile z namenom elektrifikacije železnic. Vse te projekte naštevati in oceniti bi segalo predaleč.

Na slovenskem ozemlju izven Kranjske so bile projektirane naprave predvsem ob Dravi na štajerskem in ob Soči na Goriškem. Glede štajerskih vodnih sil je v prvi vrsti omeniti projekte med Spodnjim Dravogradom in Mariborom, od katerih je eden, centrala blizu Fale pri Mariboru, že izvršen. Manjkajo le neznatna dopolnilna dela, izvemši ureditve stiskalnice, kar je bilo pa tudi že pred letom naročeno pri švicarskih tvrdkah in se bo kmalu dovršilo. Postavljenih je 5 turbin, s skupno kapaciteto okroglih 35.000 k. s., ter je prostora še za daljni 2 turbine, tako, da se bo mogla izkoriščati 6-mesečna vodna množina z okroglo 50.000 k. s. — Izkoriščani strmec znaša okroglo 14—15 m.

Elektrarna je last štajerske elektriške družbe, ki si je vzela za zgradbo kredit v Švici.

Podjetje je nameravalo električno silo prevažati na sever do Gradca in na jug do Celja. Nameravano je bilo, če bi se pozneje tudi drugi dravski projekti izvršili (med Breznom in Mariborom so še tri stopnje po 50.000 k. s., skupno s Falo tedaj ogromna sila 200.000 k. s.), prevažati električno silo do Dunaja in tam spojit z napravami ob Tayi na Moravskem, s čim bi bil centrum Nemške Avstrije z električno silo preskrbljen. Kar se tiče vodnih sil na slovenskem ozemlju v obče, se navaja, da pride glasom objave bivšega centralnega hidrografičnega urada na km preiskavane vodne dolžine v ozemlju Drave 452 surovih k. s., Save 350 k. s., na Primorskem 365 k. s. in v Dalmaciji 267 k. s. — Pod izrazom surova konjska sila je razumeti teoretično število, ki se računa le iz strmca in vodne množine.

Teoretično se izračuna, da bi se dalo na Slovenskem še izkoriščati 560.000 k. s. pri najnižji vodi. Vpoštevaajoč devet ali osem mesečno vodno množino, se ta številka podvoji, ozir. skoraj potroji, tedaj na okroglo 1.500.000 k. s. — Vsekakor so tedaj naši zakladi v vodnih silah vpoštevanja vredni in zasluži njih izkoriščanje največjo pozornost meročajnih faktorjev.

Med tem pa, ko leži kapaciteta posameznih stopenj pri Savi večinoma med 3000 in 5000 k. s., pri Soči izvemši maloštevilne velikopotezne načrte nižje, je ista pri Dravi večinoma znatno višja in sicer do okroglo 50.000 k. s. za eno napravo. Drava je glede vodnih sil v obče ena najvažnejših rek, ki jih imamo v Jugoslaviji. Od štajerske Drave je bilo projektirano, prevažati silo na Dunaj, od hrvatske blizu Varaždina v Pešto. Slednji projekt v navedenih številkah ni vstet, ker se iste nanašajo le na bivše avstrijsko ozemlje.

Drava je edina reka, ki izvira na snežnikih in dobiva od tam še številne pritoke, vsled česar nastopi ob Dravi vodni minimum praktično le enkrat v letu, to je pozimi, med tem, ko se mora pri vseh drugih vodah, tudi pri Savi, računati z dvojnimi minimumom, pozimi in poleti. Zlasti ob hudi suši poleti je ob Savi in ob Soči vodni minimum včasih še občutnejši kot drugi redni minimum, ki nastopi ob hudem mrazu pozimi.

Izvemši Drave, ki je bila glede vodnih sil menda najboljša reka v celi bivši Avstriji, naše vodne sile večinoma niso prvovrstne, to se pravi, njih izkoriščanje je razmeroma drago in skoraj vselej jih je treba s parno rezervo spopolniti. Vendar se pa izkoriščanje naših vodnih sil izplača, ker tudi premog, ki se v slovenskih pokrajinah pridobiva, nikakor ni prvovrsten. Črna premoga, to je takega, ki ga rabijo plinarne in iz katerega se dela koks, v obče nimamo. Pri nas se najde le rujav premog, boljše in slabše kvalitete in še ta je bil napram črnemu premogu v drugih pokrajinah, n. pr. na Moravskem in Češkem, absolutno dražji. V Šleziji ali na Moravskem je veljala v primerno veliki elektrarni proizvajana kilovatna ura 2—3 vinarjev na premoğu, pri nas je v istih razmerah (majhni transportni stroški) pod 5 do 6 vinarjev ne bi mogli proizvajati, Po-

največ je pa industrija izdala na premoğu več kot 8 vinarjev za kilovatno uro. Na Hrvatskem so bile razmere ponekod boljše, premog je sicer slabši, a ceneji. Naravno je, da slabi premog, to je tak, ki vsebuje v razmerju s svojo težo malo kalorij, ne prenese velikih transportnih stroškov.

Da je bil pri nas premog z ozirom na kalorije, ki jih vsebuje, dva do trikrat tako drag kot na severu bivše monarhije, to je glavni vzrok, radi česar moramo misliti na izkoriščanje vodnih sil, akoravno tudi te niso prvovrstne.

Pred vojsko je cena premoga na leto redno za 5 % rastla (od leta 1900 do 1910 se je premog za 50 % podražil). Po vojski se pa bo navedeno razmerje med cenami našega rujavega, ozir. češkega in tujega črnega premoga, ki pride v prvi vrsti v poštev vsled zvišanja mezd in ugoditve obširnih socialnih zahtev, znatno poslabšalo, ker ti momenti izdatno zaležejo relativno z ozirom na kvaliteto premoga. Recimo, da se cena premoga vsled zvišanja mezde v obče podvoji, potem raste cena kalorije pri nas štirikratno, in le ta je končno meročajna.

K predmetni občni razpravi o izkoriščanju vodnih sil je treba še omeniti, da je le-to mogoče le potem elektrarn in da je vselej treba silo prevažati po daljnovodih.

V obče vsa zadeva zgradbe in obratovanja velikih električnih central danes še ni tako daleč dozorela, da bi se moglo trditi, ali bodo moderne države v doglednem času upeljevale tozadevni monopol ali ne. Da ostane pot v to odprt, bo imela skrbeti centralna oblast v Belemgradu, katere nalog bi pa tudi bil pospeševanje električnih naprav po vsej državi z vsemi možnimi sredstvi. Monopol je po navadi mogoč le, če je razvoj napredoval do gotove višine. Sicer pa bi bil monopol na luč in delavno silo nekaj odločnega in bi vzbujal pomisleke s stališča javnega blagostanja. (Glej cene državnih monopolov v vojski.) Vrh tega bi tak monopol ubijal druge vstvarjajoče sile, bodisi zasebne, bodisi javne, lokalne ali širne. Pri važnih in velikih podjetjih bi pa vsekakor kazalo, da se tudi država kot taka udeleži, da si zagotovi primeren vpliv na podjetje, ter mu da s svojega stališča socialno-politični značaj. Brez dvoma je država v to poklicana, ker je električne daljnovode danes vsekakor smatrati za moderna prometna sredstva, in če skrb država a fond perdu glede neposrednega dobička za ceste in če potrebno, tudi za železnice, je gotovo tudi dolžna vsaj izdatno sodelovati pri zgradbi daljnovodov, ki prevažajo premog in svetilne snovi v obliki elektrike.

Elektrarne še dolgo lahko pasivno bilancirajo, ko so pred vsem za državo, pa tudi za druge javne oblasti v njih okolišu že zdavnej aktivne, ne le z ozirom na neposredne davke in doklade, ki jih plačajo, temveč pred vsem vsled posrednega haska pri povzdigi davčne moči celega okraja. Dobiček od tega ima v prvi vrsti država, ki dobiva neposredne davke in v drugi vrsti gospodarsko avtonomni zastopi, ki sprejemajo doklade na te davke. Posredni dobiček države v slučaju izkoriščanja vodne sile je tudi iskati v premoğu, ki postane prost za izvoz, in v svetilih, ki jih ne bo treba več uvažati. Tudi se železnice znatno razbremenene, ker odpade prevoz precejšnje množine premoga.

Glede rentabilnosti podjetja je meročajna okolnost, da je mogoče kilovatno uro proizvajati po tako nizki ceni, da se zamore uspešno konkurirati s kaloričnim proizvajanjem sile v manjši meri tam, kamor se omrežje elektrarne razteza, ter da so v tem okolišu predpogoji za ustvarjanje in razvoj industrije podani, ozir. da obstoja v tem okolišu že v naprej potreba po gonilni sili.

Današnja potreba gonilne sile obstoječih industrij se je v velikih potezah raziskavala za omrežje, ki je nameravano v svrhu oddaje sile, ki se more v falki elektrarni proizvajati. Pri tem so se podatki, ki so nižje navedeni, nizko ocenili.

Kar se tiče Jugoslavije, pride za sedaj, za naselitev novih industrij, predvsem za ledje Trsta, Reke in Soluna v poštev. Gre za bližino morja in za sredstva luke (pomole, dvigala in druga prometna sredstva, skladišča itd.), kakor tudi za prometna sredstva iz te luke v notranost dežele. V začetku smo na te tri kraje vezani, naj bodo naši ali ne. V drugem slučaju bo seveda država skušala dvigniti lastno dalmatinsko luko, v kar pa bo rabila desetletja. Za eksportno industrijo bo ozadje teh luk še posebno prikladno, ker je kvantitativno že prej uvoz vedno prekašal izvoz in bo dolgo vrsto let ta razlika še izrazitejša, vsled česar so lastniki ladij primorani nuditi za izvoz posebno nizke cene. Za slovenske pokrajine je treba še navesti razlog, da jim je neobhodno potrebno, na lastnih tleh ustvarjati industrijo, kar so v agrarnem oziru v Jugoslaviji najšibkejši. Treba pa je velike naglice, če se hoče bližajoči se višek konjunktura izkoriščati. To je danes edino mogoče v pravilnem izkoriščanju. (Dalje.)

g Smernice za industrijo. »Jugoslaven-
ski Lloyd« piše o poteh, ki jih začrtava
umna politika naši industriji, ako se hoče-
mo približati socializaciji brez velikih kriz
in zablod. List piše: Težka industrija, ki
zaposluje pretežno število delavstva, naj
se ne osredotočuje v mestih samih, ampak
v njihovi okolici. Tako bi imelo delavstvo
vse prednosti, ki jih nudi mesto v promet-
nem in socialnem pogledu, a ob enem tudi
ugodnosti, ki jih daje vas. Tako bi se lažje
rešilo vprašanje stanovanj, oskrbe itd. Na-
dalje bi se morala industrijska podjetja
ustanavljati samo tam, kjer obstajajo zanja
pogoji surovin, cena gonilna sila, delavske
moči itd. Potem bi se morale združiti vr-
ste industrije, ki se pečajo s predelavo ene
ter iste surovine. Tako naj bi se n. pr.
tam, kjer se hoče dvigniti živinoreja, zgra-
dila tovarna za mesnine, strojarne in tovar-
ne za predelavo vseh drugih surovin, ki jih
daje ta panoga. Seveda bi morala iti s tem
tudi zgradba prometnih sredstev. Tako bi
nastale nove naselbine ter se jim zagotovil
naravni razvoj.

g Kako daleč smo v agrarni reformi?
Poverjenik za narodno gospodarstvo v Za-
grebu g. Juraj Demetrovič se je minole
dni mudil na ministrstvu za agrarno refor-
mo v Beogradu ter je prišedši domov podal
v »Riječi« naslednje poročilo o načrtih za
izvedbo agrarne reforme: Pripravljene so
tri uredbe: 1. O organizaciji ministrstva
za agr. ref. Kot izvršilni organ tega mini-
strstva bo poslovalo 7 ravnateljstev, ki se
ustanove v Zagrebu, Novem Sadu, Ljub-
ljani, Splitu, Sarajevu, Cetinju in Skoplju.
Ravnateljstvo je druga inštanca, v gotovih
stvarih tudi zadnja. Izvršilni organi ravnat-
eljstev so okrožni agrarni uradi. Težišče

vsega dela prehaja na te urade. Elaborate
za oddajanje zemlje v zakup bodo izdelo-
vala agrarna poverjeništa, a odobriti jih
morajo ti uradi. 2. O uvedbi državnega
nadzorstva nad veleposestvi oziroma o pre-
hodu veleposestev v državno upravo. Glas-
som te uredbe se nad vsemi veleposestvi
uvede državno nadzorstvo; veleposestniki
bodo morali za ostalo jim zemljo predlo-
žiti gospodarske načrte, katere bodo mo-
rali potrditi okrožni agrarni uradi ozir.
agrarna ravnateljstva. S tem se hoče za-
jamčiti gospodarski prosep veleposestev.
Ako bi se pokazalo, da hoče veleposestnik
pri tem izigravati agrarno reformo ali go-
spodarski uspeh, se na veleposestvu uvede
državna uprava. 3. O razlastitvi velepo-
sestev. Razlastitev bodo mogli zahtevati
državni organi v državne svrhe (sem spada
tudi kolonizacija), potem občine v komu-
nalne svrhe (za zgradbo delavskih in urad-
niških stanovanj in vrtov) in končno agrar-
ni odbori za kmetijske domove. Za razla-
ščena zemljišča naj bi se dosedanjim last-
nikom izplačevala renta kot odškodnina za
izgubljeni dohodek iz posestva, kar pa z
odškodnino za mrtvi in živi inventar ni
eno ter isto; o tej odškodnini naj sklepa
zakonodajni zbor po izvršenih volitvah.
Temeljem razlastitve odredbe se bo moglo
začeti s kolonizacijo v Slavoniji in Vojvo-
dini še to poletje, dočim se v Macedoniji
že sedaj dela v tem zmislu. — Za sestavo
potrebne statistike o veleposestvih v Hr-
vatski in Slavoniji je vlada odobrila kredit
1 milijona kron. V kratkem izide vladna
naredba, s katero se gornje uredbe oživo-
tvorijo. — Kakor se vidi, v agrarni refor-
mi še nismo daleč!

g Semensko žito. Minula jesen ni bila

povoljna za sejanje. Radi tega je ostala
znatna površina zemlje, zlasti v naših juž-
nih pokrajinah, neposejana. Ker je v naj-
večjem interesu države, kakor tudi vsake-
ga posameznega državljanca, da pridemo do
kar najvišjega žitnega donosa v tem letu,
pozivlja ministrstvo za prehrano in obno-
vo dežel vsa oblastva, vse kmetijske orga-
nizacije in lastnike zemljišč, da zastavijo
vse sile, da se zemlja zaseje kar največ z
jarim žitom in tako nadomesti, kar se je za-
mudilo v minuli jeseni. Ministrstvo hoče
dobaviti iz aktivnih pokrajin potrebno
množino semenskega žita. Žitni zavod bo
izvedel dovoz tega žita in ga izročil slo-
venski kmetijski družbi, da ga razdeli med
kmetovalce. Naročila za semensko žito
naj se tedaj pošiljajo slovenski kmetijski
družbi v Ljubljani.

Bežnik, Narod, ki izumira. Ko je pred
leti izšla Eridiof Nansenova znamenita
knjiga »Sibirija, dežela prihodnosti« in že
nekoliko preje »V temi in ledu« je svetov-
na literatura dobila v njih vendar že en-
krat točna in zanesljiva poročila o umira-
jočem narodu Sibirskih tundar in Green-
landskih obal. Bedno ljudstvo teh krajev,
katerega življensko silo razkrajajo najtežje
kužne bolezni, ki prenašajo obupno dege-
neracijo iz roda na rod v čimdalje širšem
obsegu to bedno ljudstvo je zapisano smrti
in je skoro ni pomoči in rešitve. Odlomke
omenjenih dveh Nansenovih spisov, ki se
nanašajo na narod Eskimov in Samojedov,
je zbral Bežnik v samostojno knjižico, ki jo
podajamo za malo ceno 6 K slovenskemu
ljudstvu, ki si bo z njo razširilo krog svo-
jega narodopisnega znanja. Po opisih Mo-

horjevih knjig o Avstraliji, Japonski in
Bolgariji je to zopet delce, ki ga bodo ši-
roke plasti našega naroda sprejele med
svoje najljubše čtivo.

Federer, Patria, Cena K 4.80. Kakor
pravi avtor sam je knjižica povest iz Irske
junaške dobe. Sedaj ko smo bili mi Slo-
venci sprejeti v zdravo in krepko jugoslo-
vansko telo kot del velikega jugoslovan-
skega naroda, sedaj nas bo zanimala zgo-
dovina in usoda onega naroda, ki je boril
skozi stoletja morda še hušje in težje boje
za svojo svobodo, kakor mi Slovenci. Ir-
sko vprašanje, ki ga je skozi stoletja ho-
tela Anglija na zunaj zakriti z zvanečo
politično gesto, na znotraj pa udušiti z že-
lezno pestjo, se danes izmota iz velike-
ga razmaha nacionalne ideje kot zmago-
vita, krepka nacija, ki si je ravnokar izvo-
jevala v angleškem parlamentu velike in
slavne zmage. Povest, katero podajamo
javnosti nam kaže in odkriva dobo irskega
preporoda, ko je zbudil mladi irski rodo-
ljub O. Kennell vse speče narodne sile k
skupnemu odporu. Knjižica nas pelje od tr-
dega političnega boja tja do ozkih mej dru-
žinskega življenja in nam odkriva in zrcali
težo javnega življenja tudi v tem ozkem
krogu. Zanimiva knjižica naj bi ne manj-
kala v nobeni domači knjižnici.

Izgubila se je dne 16. t. m. v električ-
ni železnici denarnica s precejšnjo svoto
denarja, legitimacija za živila in zdravni-
skim izpričevalom. Ker je lastnica mati
sedmerih nepreskrbljenih otrok, se prosi
pošten najditelj, da isto izroči v pisarni Ju-
goslovanske strokovne zveze, Jugoslovan-
ska tiskarna II. nadstr.

Ne morete spati? Niti delati?
Imate nervozne bolečine? Obču-
tek zadovoljstva doprineš Vam
Fellerjev pravi Elza-fluid, 6 dvo-
natih ali 2 veliki specialni stekle-
nici 27 K.

Trpíte na počasni prebavi? Za-
pritu? To zlo se očistiti s pravimi
Fellerjevimi Elza kroglicami, 6
skatlic 12 K. — Želodec okrepjujo-
ča Švedska tinktura 1 steklenica
12 K. — Omot in pošten posebej,
a najceneje. Eugen V. Feller, Stub-
ca donja, Elza trg št. 134, Hrv. D

Zobozdravnik
M. U. Dr. Janežič Zv.
se je nastanil na Bledu in ordinira
od 9—12, 13—17.

Iščem oziroma uljudno prošim usmil-
jenega gospoda, ki bi mi po-
magal v posojilu, da kupim malo po-
sestvo do katerega me močno veseli.
Resne ponudbe na Usmiljen pošto
ležeče. A. R. Boštjan p. Radna pri
Savnic

Soho iščeta dva solidna brata, ako
mogoče s hrano za takoj. Po-
nudbe pod Z. P. 16. na upravo.

Naročajte „Slovenca“!

Umrl nama je najdražji soprog in oče

Andrej Bohinc
Iekarnar.

Pogreb dragerega rajnega se bo vršil v torek, dne
17. februarja 1920 ob pol 4. uri popoldne iz pokopališke
kapelice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 15. februarja 1920.

Pavel, sinček. Pavla roj. Zavašnik, žena.

Mestni pogrebni zavod.

Prispevalje za sklad V. L. S.

Soharica ali guvernantka išče mesta
se soharica ali guvernantka v boljšem
hotelu ali pri boljši rodbini. Govori
slovenski in nemški. Vpraša naj se
pri: Prvi hr. knjižari v Subotici.

Gostilniška kredenca je napredaj.
uprava lista pod št. 654.

Tovarniška stavba

zelo pripravna za mizarstvo v večjem
obsegu se proda ali pa se sprejme
za tako podjetje družabnik s K 100.000.
Ponudbe an Anončni zavod Drago Be-
seljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Mlekarja
(Švicarja)

zaupljivega in marljivega
z dobrimi izpričevali iščem.
Prednost imajo neoženjeni.
Nastop takoj Oferte poslati
z označenjem plače na:
Centralna mlekarica V. Mokro-
vič, Zagreb, Berislavičeva ul. 16

Išče privalna soharica, znati mora
se proti dobrem plašilu. Istotam se rabi
perica na dan. Naslov pove uprava
Slovenca pod št. 620.

TRAPIST. SIRA LES.

pošlje s pošto in železnico
4 K 46.— Centralna mije-
karna V. Mokrovič, Zagreb.
Berislavičeva ul. 16.
Zaradi hitrejšje odpreme
prosim denar naprej poslati.

Odpomoč za stanovanje.

Na Maverlinu pri Črnomlju dam v
svoji hiši stanovanje zastoj in plačo
po dogovoru, kdor moj mali vinograd
obdeli. Ponudbe A. Kafič, Rečevje.

Slovenski lekarniški gre-
mij v Ljubljani naznanja vsem
svojim članom tužno vest, da
je njen član gospod

Andrej Bohinc
mag. pharm. Iekarnar v Ljubljani

dne 15. t. m. sredi svojega ne-
umornega delovanja po krat-
kem trpljenju podlegel zav-
ratni bolezni. Pogreb pokop-
nikov se vrši v torek 17. t.
m. ob pol 4. popoldne iz
mrtnišnice pri Sv. Krištofu
na pokopališče pri Sv. Križu
v Ljubljani.

Blagemu tovarišu bodi
ohranjen trajen spomin!

Ljubljana, dne 16. feb. 1920.

Mr. Rihard Sušnik
t. č. načelnik Sl. lekarn. grem.

Kupijo se
dvokolesa
rabljena, tudi pokvarjena s valni in
pisalni stroji motorji, avtomobili.
Trgovina z raznimi stroji Ljubljana.
Stari trg 28.

LES.

Kupim hrastova, smrkova in bučova
blode za žago. Ponudbe s ceno na na-
slov: IVAN SIŠKA, tovarna parketov
in parna žaga, Ljubljana, Metelkova
ulica št. 42.

130.000 zid. opek

manjši format se takoj proda po
K 752.—, franko kolodvor Ljub-
ljana. Ponudbe „Takoj“ na upra-
vo lista Slovenec.

300 K nagrade

onemu, ki najde in izroči drž. policiji
zlat uban z 9. diamanti, ki je bil izgu-
bljen. Sviri se pred nakupom.

Znamke
jugoslovanske, posebno one z vti-
som, kupi
Theodor Meiges, Frankfurt a. M.
Niddastrasse 23.

3 rodbine skupno iščejo stanovanje

obstoječe iz 6—7 sob, kuhinje, kopalne
sobe, vsi priključni ter električno
razsvetljavo v mestu ali na peferiji
Ljubljane, za takoj ali pozneje. Oskrba
z kurjavo in posebno nagrada doti-
nemu, ki stanovanje oskrbi, zagotov-
ljena. — Sporočila se prosijo pod
»Kurjavo« na anončno ekspedicijo Al.
Matolič, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Išče se za mestno pristavo:

1 podkovski kovač,
1 kolar,
1 mizar ter nekaj
konjskih hlapcev

Hrana in stanovanje v hiši.
Polizve se: Cesta na Kode-
ljevo 8, (nasproti prisilne
delavnice.

Išče se hišnik kakor tudi do-
bro izurjen

kočijaž kateri ima stanovanje
v hiši. Oženjeni imajo
prednost. Več se izve pri

IVANU PERDANU
v Ljubljani.

Enodružinska hiša

vila ali malo industrijsko podjetje z
vodno silo ob železnici se kupi. Po-
nudbe na Anončni zavod Drago Be-
seljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Cigaretni papir

slodeče vrste: Golub, Glub,
Abadie, in Samum pripo-
roča na debelo »URANUS-
PAPIRNIC«, Ljubljana,
Mestni trg 11. 418

Vreče

vsake vrste in v vsaki množini
kupi vedno ter plačuje naj-
bolje trg. firma J. Kušan, Kranj,
Gorenjsko.

Mesečna soba

za dva ali štiri gospode se išče
takoj ali s 1. marcem. Ponudbe
na upravo »Slovenca«.

(Za dvakratno objavo v tednu se
računa 8 kron.)

BORZNI MEŠETAR
Vučković Dragan, Zagreb, Sv. Duh
19. — Brz.: Vučkov. Tel. 7—17.

BRIVNICE
Zajc Fran, Dunajska cesta 12.

DAMSKE KROJAČICE
Minka Karo, Sv. Petra cesta 58.

DIMNIKAR
Fritz Ad., Ljubljana, Radeck. c. 20.

DOBAVA IN POKLADANJE PARKETOV
Bokal Anton, Ambrožev trg 9.

ELEKTROTEHNIKA
»Svetla«, Mestni trg 25.
Verbajš A., Linhartova ulica 4.

GOSTILNE
Ložar Jernej, Sv. Petra nasip 19.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

GRAMOF. IN GODBENI AVTOM.
Rasberger A., Sodna ulica 5.

JAVNA SKLADIŠČA
»Balkan«, I. Ljublj. javno sklad.,
Dunajska c. 33. (Tel. 366.)

KAVARNE
»Zvezda«, Ivančič J., Kongres. trg.

KLEPARJI
Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

KNJIGARNE
Jugoslov. knjigarna, Pred školijo.

KNJIGOVEZNICE
Knjigoveznica K. T. D., Kopit. ul. 6.
Pajk Fr., Cankarjevo nabrežje 25.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Trančo.
Schwab & Bizjak, Dvorni trg 3.

KROJAČI
Gestrin Ferd., Poljanski nasip 8.

LEKARNE
»Pri Mariji Pomagaj«, Reslj. c. 1.

MANUFAKTURNE TRGOVINE
Petkosić Jos., Stari trg 4.
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MIZARJI
Bizjak Peter, Spod. Siška 136.

MODNI SALONI
Götzl Marija, Židovska ul. 8 in 7.

MODNE TRGOVINE
Matjčić Pavel, Aleksandrova cesta.

OPTIKI
Jurman Karol, Selenburgova ulica.

PARFUMERJE IN KOSMETIKA
»Uranus«, Mestni trg 11.

PODOBARJI
Pengov Ivan, Kolodvorska ul. 20.

POPRAVILA GRAMOFONOV IN GODBENIH AVTOMATOV
Rasberger A., Sodna ulica 5.

RESTAVRACIJE
»Perles«, Prešernova ulica.

SOBNO SLIKARSTVO
Žuran Martin, Mestni trg 12.

STAVBENA PODJETJA
Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stav-
benik, Gosposvetska cesta 10.

SPEDICIJSKA PODJETJA
»Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Selenburgova ulica
4. (Tel. 117.)

TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wolfova ulica 3.

(Za dvakratno objavo v tednu se
računa 8 kron.)

TRGOVINE S KLOBUKI
Čadež Gvido, Mestni trg 14.
Soklič J., Stari trg 4.

TRGOVINE S PAPIRJEM
Prodajalna K. T. D., Kopitar. ul. 2.
»Uranus«, Mestni trg 11.

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNČN.
Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ZELEZ. IN POLJED. STROJI
Zalta & Zilič, Gosposvetska cesta
10. (Mar. Ter. cesta.)

ZALOGE POHISTVA
Fajdiga Filip, Sv. Petra cesta 17.

ZAJUTRKOVALNICE
Grošel T., Poljanska cesta 7.

ZOBOTEHNIKI
Zobni atelje F. Paivec, Daimatin.
ul. 5, poleg Kmetске posojilnice.

Fotografski pomočnik

dober negativ- in pozitiv-retušer, ki je zmožen tudi v posnetku, se takoj sprejme. — Istotam se sprejme tudi

učenec
s primerno šolsko izobrazbo. Ponudbe na fotografski učni zavod **FRANJO GRABETZ**, Ljubljana. 599

Milan V. Koračević,
trgovca v Stocu v Hercegovini ima napredaj okrog 100 hektoletrov glaso-
vitega stolackega

črnega vina.

Komur treba vina, naj se obrne na
fmenovačega. 590

Avto- PNEVMO (gumi)

**Pirelli
Michelin
Goodrich**
dobavlja
takol

J. GOREC,
Ljubljana.

**Miši podgane
stenice, ščurki.**

in vaa golazan mora poginuti, ako porablja
moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena
sredstva, kot proti poljskim mišim K 7, za pod-
gane in miši K 7; za ščurke K 8; tinktura za
stenice K 7; uničevalce moljev K 6; prašek
proti mršom K 6; masilo proti ušem pri
ljudih K 4-8; masilo za uši pri živini 4-8; prašek
za uši v obliki in perilu K 6; uni-
kura proti mršom na sadju in zelenjavi
(uničev. rastlin) K 6. Prašek proti mravljam
K 6. — Pohiža po povzetju Zavod za eksport
M. Jünker, Petrinjska ulica 3., Zagreb 39.
Trgovcem pri večjem odjemu popust.

Ia bosanske slive

v zabojih po 15 kilogr.

Kavo
Čaj
Cokolado
Kakao
Kavni pridatek
Konjak
Rum
Likerje
Sampanjevec
Namizna vina
Mandeline
Rozine
Paradižnike
Dišave.

razpošilja po celem kra-
ljestvu od 5 kg naprej
poštino prosto

Josip Fabiani
Ljubljana, Prešernova ulica 54.

Skaboform se zopet dobi!

proti srbečici, garjam,
lišaju, kožn. izpuščajem
zabijavja v vasi najbližji
lekarni priznane in zdravniško priporočene
Dr. FLESCH-ovo izvorno SKABOFORM-MAZILO.
Ne maže ne barva, brez doha. Dobiva se v vseh lekarnah.
Glavna zaloga za Ljubljano in okolico:
Rihard Sušnik »pri zlatem jelenku IV., Mariljin trg.

Natječaj za izradbu projekta za gradnjo jednog svratišta i kupališta u Zagrebu.

Dioničarsko društvo za izgradnjo svratišta i kupališta u Zagrebu, Ilica br. 5. raspisuje natječaj za izradbu projekta za gradnjo hotela in kupališta u Zagrebu, koji se imade podići na mjestu, koje leži u Ilici, Gundulićevoj ulici i Samostanskoj ulici time, da interesenti mogu odnosne natječajne uvjete, podići u **Prvoj hrvatskoj štedionici u Zagrebu.**

Raspisane nagrade jesu slijedeće:

- 1 prva nagrada K 30.000—
- 1 druga nagrada K 20.000—
- 1 treća nagrada K 10.000—

Dioničarsko društvo za izgradnjo
svratišta i kupališta u Zagrebu.

FRANC SWATY, Maribor

tovarna umetnih brusilnih kamnov
in kamnov za brušenje britev.

Tovarna ustanovljena leta 1879.

priporoča za razprodajo svoje prvovrstne izdel-
ke, kakor: **Alumin, Diamond, Swatyn** brusilni
kamen za brite in kirurški instrumente, ka-
teri prekaša najboljša belgijske brusilne kamne.
Dalje bruse za orodje znamke »Rapid« v vseh
trdotah, bruse za kose, **Carborundum** Elektrit,
najboljši brusilni kamen sedanosti, ter vsako
množino la ploščic za brušenje žag iz zajamče-
no pristnega šmirglja in Rogaškega naravnega
kamna v vseh velikostih.

Cenik zastoj in brezplačno.

Domaća tvornica rublja d. d.

ZAGREB, Jelačićev trg št. 2, I. nadstropje

nudi trgovcem samo na
debelo

moško perilo

kakor razne vrste srajc,
spodnjih blač, spalnih srajc,
mekih manšet in mekih
ovratnikov.

blagovni oddelek

priporoča svojo bogato za-
logo vsakovrstnega

manufakturnega blaga

kakor angleško tkanino,
podlogo, svilo, šifon, kre-
ton, cefir, bombažev in
nitkaste tkanine itd.

Naročila po povzetju se izvršujejo z obratno pošto.

Zanesljivega

kočijaža

sprejme Kolinska tovarna v Ljubljani

Posesivo: manjša s hišico, stalco, vr-
tom, do 6 km od kolodvora
na Gorenjskem kupim. Parcele stav-
bene v Ljubljani se prodajo. Ponudbe
pod »Allav« na Anončni zavod Drago
Besel sk, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Zahvala.

Po večletnem poslovanju kot
restavrat na glavnem kolo-
dvoru v Ljubljani, poslavilam se
z današnjim dnem od dragih mi
gostov, prijateljev in znancev ter
se iskreno zahvaljujem za pri-
jazno zaupanje. Pri odhodu iz
Ljubljane ključem vsem »priscen
živeli«!

Z odličnim spoštovanjem
Stanislav Horak.

Ljubljana, 16. februarja 1920.

Priporočilo.

Cenjenemu občinstvu iz Ljub-
ljane ter vsem potujočim uljudno
naznanjam, da sem z današnjim
dnem prevzel restavracijo na
glavnem kolodvoru v Ljubljani.
Kot večletni kolodvorski res-
tavrator v St. Peter na Krasu mi
bode možno — vsled mnoge sku-
snje — postrazati cenjene goste
kar najbolje s pristno piščo in
dobro kuhinjo.

Za obilni poset se priporoča
z vsem spoštovanjem

Matija Dolničar, restavrat.
Ljubljana, 16. februarja 1920.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, o lastnem domu **Miklošičeva cesta št. 6**
obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in
je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad
1 milijon enotstisoč kron rezervnih zakladov.

Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici) na hipoteke
in v tekočem računu.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorom.

Kupi se oziroma najame vila v Ljubljani

ali pa zamenja za lepo vilo v Zagrebu. — Ponudbe
pod »J. H. 646« na upravništvo »Slovenca«.

Delniško društvo za zgradbo vil v Cirkvenici.

Bavi se z zgradbo in nakupom vil in stavbišč v
Primorju in Gorskem okraju.

Izvršuje projekte in troškovnike.

Daje strokovna mnenja v vseh vprašanih grad-
beno-tehniške smeri.

Posreduje pri vseh gornjih transakcij.

VABILO na subskripcijo delnic

**Kolinske tovarne kavnih primesi,
trgovskega delniškega podjetja.**

Na podlagi sklepa rednega občnega zbora delničarjev z dne 27. ok-
tobra 1919 in odobritve državne uprave se zvišuje delniška glavica
Kč. 9.000.000— z izdajanjem 15.000 na ime se glasečih, polno in v gotovini
vplačanih delnic lit. B po Kč. 200— nom. na Kč. 12.000.000—. Z ozirom na
to si dovolji upravni svet vabiti gospode delničarje na subskripcijo novih
delnic ob sledečih pogojih:

1. Subskripcijski rok se začne 9. februarja in se konča 25. februarja 1920.
2. Na tri delnice po Kč. 400— nom. pripadeta dve novi delnici, ki se
glasita na Kč. 200—; na tri delnice po Kč. 200— nom. pripade ena del-
nica, ki se glasi na Kč. 200—.
3. Gospodje delničarji, kateri se udeležijo sub-
skripcije, naj pri eni od subskripcijskih poslovalnic predlože pri subskripciji
svoje stare delnice (brez kuponovskih pol), ki se jim bodo po označbi o iz-
vršeni subskripciji takoj vrstile. Na zadnji strani priglasi se je treba popi-
sati številke predloženih delnic v aritmetičnem redu. Delnice iz zadnje emi-
sije (december 1919) imajo istotako pravico subskripcije se vdeležiti; za
uveljavljanje subskripcijske pravice na te delnice je treba predložiti sub-
skripcijsko potrdilo.
4. Subskripcijska cena za dosedanje delničarje je Kč. 800— in je v
polnem znesku takoj pri subskripciji plačljiva.
5. Nove delnice imajo delež na čistem dobičku začeti z dnem 1. ja-
nuarja 1920.
6. Glede delnic, katere bi iz razpoloženege števila ne bile subskribi-
rane na podlagi prednostne pravice, si pridržijo upravni svet dodatno od-
ločitev.
7. Izkupček, dosežen nad nominalno ceno (ažijo) pripade rezervnemu
fondu.
8. Subskripcijske poslovalnice so: Česká banka v Pragi, Živnostenská
banka v Pragi, vse podružnice teh bank, Obhodni úvěrni ústav v Pragi
(Marianská 32) in blagajnice vseh zavodov družbe.

V PRAGI, dne 9. februarja 1920.

Kolinska tovarna kavnih primesi, trgovsko delniško podjetje.

Em. Placek, l. r., predsednik upravnega sveta.

Opomba: V Ljubljani se subskribira pri blagajnici podružnice »Ko-
linske tovarne kavnih primesi«. Znesek je treba pri subskripciji plačati
v češki valuti, na kar se gospodje delničarji opozarjajo.

649

Spedijski oddelek.

Prevažanje vsakovrstnega blaga na Maribor-
skem trgu, špedicija vseh vrst, zacarinjanja,
prevoz s nabiralnimi vozovi na vse strani,
selitve s patentiranimi vozovi, vskladščanje
raznega blaga in pohištva.

Največje domače podjetje v Jugoslaviji

„BALKAN“

Trgovska, špedicijska in komisijska del. d. **MARIBOR.**

Pisarna Reiserjeva ulica št. 1. — Telefon interurban št. 375.

Redne zveze z največjimi tu- in inozemskimi tvrdkami.

Blagovni oddelek.

Prodaja vsakovrstnega kolonialnega blaga na
debelo, import ter eksport, prekmorske kupčije.

Komisija.

Prevzame se vseh vrst blago v prodajo.